

**AIKUISTEN HTA-
luokitustaulukko**

	Hätätilanne - 112	Hoidetaan päivystyksenä	Hoidetaan päivystyksenä 24 tunnin sisällä, mutta ei vielä	Virka-aikana 2-3 vrk kuluessa	Kiireetön ajanvaraus	Puhelinneuvonta - Omahaito / Digitaaliset palvelut	Selvitä	
A Yleiset ja epämääräiset								PSSHP:n kommentit/lisäykset
Allergia/allerginen reaktio	Anafylaktinen reaktio, ei hereillä, yleistila romahtanut; Hengenahdistus, ei jaksu puhua lauseita; Äänen muodostamisen vaikeus; Kurkunpään turvotus, käheys, vinkuva hengitys, yskänpuuskat; Turvotus kaulalla tai suun alueella; Tiedossa oleva voimakas allergia, aiemmin sairastettu anafylaktinen reaktio; Käyttänyt adrenaliinia;	Turvotus kasvoilla; Tykitty/ rytmihäiriötuntemus; Pahoinvointi/ oksentelu; Äkillinen ihoreaktio, vaikea kutina, laaja-alainen rakkulointi; Laaja ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua;	Laajat iho-oireet/ihottuma; paikallinen Kuumotus, punoitus, pistely; Silmäluomien vaikea turvotus; Paikallinen tai lievämpi ihoreaktio, urtikaria / nokkosrokko, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua;	Lievä kutina, rakkulointi, paikallinen ihoreaktio/turvotus; Ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua; Silmien vetetys/rähminen; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet (yt hyvä); Allergialääkkeiden reseptien uusiminen, entisten lääkkeiden teho riittämätön; Silmäluomien lievä turvotus;	Epäily työperäisyydestä; Vesinuha; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet, joista ei haittaa (yt hyvä);		Onko kyseessä äkillinen reaktio vai pitkän ajan oireilu? Oireiden kesto ja eteneminen? Hengittääkö normaalisti? Miten potilas puhuu? Kuuluuko ylimääräisiä ääniä hengittäessä? Onko nielun turvotusta tai puutumista suun alueella? ; Yleistila? Aiemmin samanaista? Muut oireet? (ihottuma, kutina) ; Allergiat, perussairaudet? Adrenaliinin/allergialääkkeen käyttö? Tietääkö mistä reaktio johtuu? (uudet lääkkeet/ruoka/ampiaisien tai hyönteisen pistoksia? Onko kuumetta?;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Lämpö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)	Vaikeat, laajat ja syvät palovammat; Epäily palokaasujen hengittämisestä + pienetkin hengitysoireet; Tajunnantason lasku; Kova, sietämätön kipu;	Yli kämmenen kokoinen vamma (>1% haavanhoitoa vaativat); Kasvojen/kämmenien alueen palovammat;	Vanha palovamma, joka tarvitsee haavanhoitoa;			Lievät palovammat;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Palokaasuvamman mahdollisuus; Mustisaanto: Kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%;	Usein käytetty, mutta huono tulosyy. Tällä hetkellä käytetään paljon ensihoidon resursseja. Tavoitteen pitäisi erityisesti lääkällä, hoivan piirissä olevia potilaita hoitaa enemmän kotona.
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Kylmä	Hukkunut; Hypotermia, ydinlämpö <32 C; Tajunnantason häiriö; Laaja paleltumavamma (esim. iso osa raajasta);	Kylmettyminen, ydinlämpö 33-35 C; Tunto/lämpö/ihon väri ei ole palautunut tunnissa; Rakkuloita; Laaja paleltumavamma (esim. iso osa raajasta);	Lievä paikallinen paleltumavamma;			Pienet ja lievät paleltumavammat -> kotihoito- ohjeet: Paleltumavammoissa hidas lämmitys, älä hiero;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Altistusaika; Potilaan lämpötila; Paleltumisen sijainti/laatu/syvyys; Yleisvointi;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Aurinko HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)		Heikko yleisvointi; Voimakkaat yleisoireet;				Päänsärky, ärtymys, pahoinvointi, huimaus; Ohjeista siirtymään viileään paikkaan, lepäämään ja nauttimaan nestettä; Tarvittaessa kipulääkettä;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Sähkö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)	Suurjännite; Rytmihäiriöt; Tajunnan häiriö; Salaman isku; Palovamma; Sähköiskun jälkeinen oire;	Palovammat; Kaikki sähkötapaturmat vaikka potilas olisi oireeton;					Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;Milloin tapahtunut (oireita voi ilmetä usean vuorokauden jälkeenkin);	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Paine Kemikaalialtistus	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät näköhäiriöt ja halvausoireet;	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät dekompressio-oireet: Raajan tai raajojen kihelmöinti, ihon pistely, epämääräiset (isojen) nivelten kivut, ihon marmorointi (huom. alentunut yleistila jos sepsis taustalla) ja väsymys;				Lentämiseen liittyvä tavanomainen korvakipu;	Sukellusanamneesi; Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;	
	Silmävammat; Laajat kemialliset palovammat; Ahtautunut hengitystie; Kouristaa; Sokki; Kasvojen turvotus; Rytmihäiriö; Korkean riskin kemikaali; Kontaminoitunut potilas;	Kemialliset palovammat (Myrkytystietokeskus);				Lievä kipu/oire (Myrkytystietokeskus);		

Verenohennushoito	Voimakas vatskipu; Yleisyttilän romahdus; Verenvuoto ei tyrehdy; Pään vamman jälkeen tajunnantason lasku;	Mustat ulosteet; Tihkuva verenvuoto, joka ei tyrehdy;	Laajat itseksene ilmaantuneet mustelmat (kämmen kokoiset);			Lääke jäänyt ottamatta (ei yleensä korvata yksittäistä annosta. Otetaan seuraava annos normaalisti. Kts lääkekohtainen ohje lääketietokannasta); INR ei ole hoitoalueella (aluekohtaisesti, lääkärin konsultaatio?); Potilas tulossa toimenpiteeseen ja epäselvyys verenohennushoidon kanssa. Toimenpideyksikön ohjeiden mukainen toiminta. Onko potilastietojärjestelmään kirjattu ohjeistus. Yleiset ohjeet terveysportti, lääkärin tietokanta "varfariini hoito".;	Ikä; Perussairaudet; Mikä lääke kyseessä; Milloin lääkitys aloitettu; Mikä on lääkkeen käyttöä tarkoitus; Minkälaista ongelmaa lääke aiheuttaa;	Mustat ulosteet itsenäisenä oireena ei tarvitse päivystyksellistä hoitoa ainakaan yöllä. Mustelmat eivät vaadi päivystyksellistä arviota.
Vierasesine	Hengitystie, hengitysvaikeus; Ruokatorvessa, nielemisvaikeuksia; Peruselintoiminnan häiriö; Henkeä uhkaava verenvuoto; Sokki; Lävistävä silmävamman; Niellyt pariston; Terävä, syövyttävä tai tukkiva vierasesine keuhkoissa tai ruokatorvessa;	Hengitystie; Ruokatorvi; Sietämättömät kivut; Niellyt useamman magneetin; Merkittävä vammamekanismi; Pinnalliset vierasesineet (lasinsirut, kourut yms.); Paristo juutunut nenään/ruokatorveen; Kipu kaulan korkeudella, nielemisvaikeus tai kuolaaminen ja epäily vierasesineestä)	Rektum; Vagina; Virtsarakko; Korva; Nenä; Silmän sidekalvon punoitus; Epäselvät tapahtumatiedot ; (harkinnan mukaan, esim. ruoto, ei hengitysvaikeutta, yt hyvä); Paikallinen tulehdusreaktio;	Oire kestänyt yli 24h;		Pieni, vaaraton vatsalaukkuun joutunut vierasesine (kulkeutuu normaalisti läpi ongelmitta); Ihossa kiinni olleen vierasesineen (esim tikku, ongenkoukku vedetty kotona pois) tetanus/antibiootti; Paikallinen tulehdusreaktio;	Millainen vierasesine?; Missä?; Milloin on tapahtunut?; Minkälaisia oireita?; Yleisvointi; Epäily myrkyllisen vierasesineen nielemisestä (Myrkytystietokeskus); Perussairaudet; Verenohennuslääkitys; Rokotussuoja? Tarvittaessa Tetanus (voidaan hoitaa 1-3vrk sisällä);	Niellyt paristo ei ole hätätilanne, mikä vaatisi ambulanssikujetusta.
D Ruoansulatus Kasvovamma, hammastapaturma	Laaja vamma kasvojen ja leukojen alueella; Monivammat; Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehittämisestä, tajunnantason häiriö; Tapaturma, jonka yhteydessä verenvuoto; Voimakas kipu, kouristaa; Väkivallan uhka, perheväkivalta; Tuore pahoinkäily;	Kasvomurtuma epäily; Hammasta irronnut ja tallessa; Hammastapaturmat, joiden hoitaminen vasta aamulla huonontaa hampaan ennustetta: esim. hammas siirtynyt tai poissa kuopastaan ja/tai hampaiden yhteenpureminen ei onnistu; Tapaturma, jonka yhteydessä suun avausrajoitus alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden välissä; Verenvuototaipumus (antikoagulanttia käyttävät, hemofiilipotilaat); Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi, poikkeava väsymys; Ei mahdollisuutta kotiseurantaan;	Pahoinkäilyvammojen arviointi; Laajasti lohjennut tai paikaltaan siirtynyt hammasvamma;	Pahoinkäilyn jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voinnissa;		Ensiapuohjeet oireisiin; Poliisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuollossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen hoito; Yhteys sosiaalipäivystykseen kriisin hoitoa varten; Lastensuojeluun yhteys jos lapsi tilanteessa; Vanhusten suojeluilmoitus sosiaalipäivystykseen;	Mitä on tapahtunut?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Onko ollut lapsia mukana tilanteessa?; Uhrin oireet: tajunnantaso, tajuttomuus, muistiaukko, orientaatio, neurologiset löydökset; Tapaturmassa vammautuneen alueen lokalisatio?; Potilaan ikä; Alaleuan liikkuvuus rajoittunut?; Hampaan eivät mene yhteen / eivät tunnu omilta; Onko hampaista irronnut, millaisia vammoja hampaiston alueella?;	
Suun haava tai verenvuoto	Voimakas jatkuva verenvuoto; Tapaturman tai toimenpiteen seurauksena tai spontaani, ei tyrehdy vuotokohtaa painamalla;	Kasvovamman yhteydessä vuoto; Hammastapaturma, vuoto ei tyrehdy; Rikkoonut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä vuotoa saa helpotettua kompressiolla; Verenvuoto ja yleissairaus tai lääkitys, joka vaikuttaa hyytymiseen; Hampaanpoiston jälkeinen verenvuoto, joka ei 2 tunnissa tyrehdy annettulla kotiohito-ohjeilla;	Postoperatiivinen vuoto, tyrehtyy painamalla, mutta jatkuu kompressin poiston jälkeen;	Proteesien tai irrotettavien oikomiskojeiden aiheuttamat lievät vuodot, vuoto lakkaa painamalla vuotokohtaa;		Vuodon määrä?; Onko vuoto alkanut äkillisesti ilman erityistä syytä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Suussa tehty toimenpide? Milloin tehty?; Perussairaudet ja lääkitys, esim antikoagulantit?; Onko tapaturma?; Hankaako proteesi tai oikomiskoje?; Selittämätön haava, ei toimenpidettä tai tapaturmaa, onko spontaani vuoto?; Onko suussa vuotava patti (suusyöpäepäily), kuinka kauan ollut?; Pystyykö potilas syömään?;		

Hammaskipu, turvotus	Voimakas turvotus ja voimakas punoitus, jossa mukana nielemisvaikeus, suun avausrajoitus (alle kaksi sormenleveyttä) hengitysvaikeus, hengitys salpautumassa, korkea kuume; Suuri syketaajuus, sairauden tunne ja poikkeava huikaus tai väsymys tai tajunnan tason muutokset;	Voimakas kipu, ei reagoi kivun lievitykseen; Lisääntyvä turvotus, punoitus ja kipu, rajoittunut suun avautuminen, alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden väli; Suuren infektoriskin potilaat: Infektiokomplikaatioille altistava yleissairaus tai lääkitys;	Paikallinen turvotus, lievä punoitus; Kova kipu, johon särkylääke auttaa osittain; Särky kestää pitkään, vaikka hammasta ei ärsytetä esim. kylmällä tai kuumalla; Hampaan puru- ja kosketusarkuus, johon liittyy hankala särky; Rajoittunut suun avautuminen yli 2 sormen leveyttä); Ei infektiokomplikaatioille altistavia yleissairauksia tai lääkityksiä; Rikkoonut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä tilannetta saa helpotettua esim. purukumilla pehmustamalla;	Lievä kipu, johon särkylääke auttaa; Vihloinen kylmälle tai kuumalle; Hampaan tai paikan lohkeama; Normaali suun avautuminen etuhampaiden väli yli 3 sormen leveyttä; Proteesien tai irrotettavien oikomiskojeiden rikkoutumat ja ongelmat; Ei infektiokomplikaatioille altistavia yleissairauksia tai lääkityksiä;	Kivun sijainti ja voimakkuus; Hengitysvaikeuksia turvotuksen takia? Mitä muita oireita potilaalla on ja milloin alkaneet? Selvitä suun ja sen lähialueiden turvotusta: Koko, kovuus, lokalisatio; Avautuuko suu normaalisti? Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt? Oireiden (kivun) luonne, kesto (sekunteja, minuutteja, tunteja....); Onko oire pahentunut ja millä aika välillä? Yleistilassa ilmenneet muutokset? Aikaisemmin vastaavaa? Kipulääkitys?, Onko lääke ja annostus ollut riittävä?; Onko tapaturma? (Irronnut hammas tallella?); Onko tapaturma, tuore vai vanha; Perussairaudet, kuten diabetes, elinsiirto, kortisonilääkitys;
----------------------	---	---	--	--	--

Leukakipu, alaleuan liikerajoitus	Kuume, turvotus, nielemisvaikeus ja mukana hengitysvaikeus;	Leukaluksaatio, suun voimakas liikerajoitus; Suu ei aukea tai ei mene kiinni; Kipulääkkeille reagoimaton voimakas kipu ja lisääntyvä turvotusta tai nielemisvaikeutta;	Suun voimakas liikerajoitus (alle 2 sormen leveyttä), mutta ei turvotusta tai nielemisvaikeutta; Kipulääkkeillä osittain hallittava voimakas kipu;	Leukakipu ja leukanivelkipu, johon särkylääke auttaa; Kivulas naksuva leukanivel; Ei turvotusta;	Leuan liikerajoitus, joka ei aiheuta kipua tai toiminnallista haittaa;	Leukanivelen sijoittamisen spontaani reponoituminen ei vaadi päivystyksellistä hoitoa; Tarvittaessa kipulääke ja ohjaa olemaan virka-aikana yhteydessä omaan hammaslääkäriin;	Oireen kesto?; Pystykö avaamaan tai sulkemaan suun?; Devioiko leuan kärki? Onko ollut tapaturmassa? Muita oireita? Onko ollut aikaisemmin vastaavia oireita? Haukottelu, vamma tms. voi aiheuttaa leukanivelen sijoittamisen tai välilevyn dislokaation; Kipuja: kts. hammaskipu, turvotus välilehti;
Hampaiden, proteesien, koeiden lohkeamat/ rikkoutumat		Hammasslohkeama, jossa seuraavia oireita: Turvotus , nielemisvaikeus , kuume; Hammasslohkeama, jossa kova kipu, ja särkylääke ei auta;	Suuri, ulkonäöllisesti häiritsevä lohkeama etuhampaassa; Hammasslohkeama, jossa mukana suun avausrajoitus; Ko. hammasta juurihoidetaan); Rikkoonutunut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä tilannetta saa helpotettua esim. purukumilla tai oikomisvahalla pehmustamalla;	Lohkeama ja rikkouma, jossa lievä kipu, särkylääke auttaa; Vihloinen kylmälle tai kuumalle; Hampaan tai paikan lohkeama; Proteesien tai oikomiskojeiden ongelmat, esim. kiinteä oikomiskoje osittain irti;	Hampaan tai koejen lohkeama, joka ei aiheuta kipua tai toiminnallista haittaa;		Onko lohjenneessa hampaassa oireita? Onko lohkeama näkyvän alueen hampaassa? Onko väliaikainen täyte irronnut tai ko. hampaan juurihoito käynnissä?; Onko oikomiskoje irroitettava tai kiinteä? Mikä ongelma? Millainen proteesi on rikkoutunut? On painohaavoja ja/tai hankaumia ja niistä selkeitä oireita?;

Keltainen (ikteeninen) potilas	Yleistilan lasku, tajunnantason lasku ; Septinen taudinkuva (vatsakipu, kuume, yleistilan lasku);	Vatsakipu; Kuume; Akuutti kivuton ikerus ja yleistila hyvä;		Syy tiedossa, kroonisen maksasairauden paheneminen;			Mitä oireita potilaalla on? Onko vatsakipua? Kuume?; Milloin oireet ovat alkaneet? ; Sukupuolitaudin mahdollisuus?; Suonensisäiset huumeet, muutoin ikaisten neulojen käyttöä (uusi tatuointi)? Alkoholin käyttö? ; Ulkomaan matka?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä?; Perussairaudet (erityisesti hepatiitit, HIV, sappi/haima/maksasairaudet); Lääkitys; Yleistila?;
Närästys	Epäily sydänperäisestä ongelmasta; Välittömien henkeä pelastavien toimenpiteiden tarve;	Sepelvaltimoperäiseen rintakipuun viittaavia yleisoireita (Ks. Rintakipu) tai sepelvaltimokohtaukselle altistavia riskitekijöitä;	Poikkeuksellisen voimakas närästys ja/tai epäily sappieräisestä vaivasta;	Käytännyt asianmukaista lääkitystä (happosalpaajalääkitys, sulje pois sydänperäiset oireet), refluksioireet jatkuvat;	Tyyppillinen refluksitauti eli hapanta mahansisältöä nousee suuhun, oireet pahenevat ruokailun jälkeen tai makuausenossa/eteenpäin kumartuessa oireita; Todettu refluksitauti, hankalat oireet ja riittämätön kotilääkitys;	Närästys raskaan aterian jälkeen tai makuausenossa, ei muita oireita;	Perussairaudet ja lääkitys; Millaisia oireita ja milloin alkaneet?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Onko kuumetta, yleisvointi?; Onko muita oireita? Hengenahdistusta? Alentunut rasituksenieto? Laihtumista? Ihon väri (harmaa, kalpea, keltainen); Vaikuttaako asennon muutokset tai ruokailu? Vatsan alueen toimenpiteitä?; Onko vastaavaniasta oiretta ollut aiemmin?; HUOM! Sulje pois sydänperäiset syyt aina kun närästys/ylävatsakipu;

Oksentelu	Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantasonhäiriö; Poikkeuksellisen kivulias; Verioksentelu (myös mustat kahvisumppimaiset oksennukset); Septinen/peritoniitti; Verioksentelu;	Reilu kuivuman epäily/merkit tai vakava yleistilan lasku; Kova vatsakipu; Kuume >38,0 C; Akuutti ileus-epäily; Sydänpotilaat, vanhuksat, Addison-potilaat; Diabeetikot, joiden yleistila on alentunut ; Epäily tuoreesta diabeteksestä; Aiemmin diagnosoitun vatsavaivan pahenemisvaihe (sappi, maksa, haima, keltaisuus); Raskaana olevan vatsatauti, yleistila heikentynyt;	Oksennuksessa toistuvia veriiruja; Epäily kuivumasta; Ohi menneet verioksentelet; Voimakas raskauspahoinvointi ja oksentelu; Ulkomaanmatka; Nielimisvaikeus, ruoka tarttuu kiinni ruokatorveen, oire tullut vähitellen, nyt jatkuvana ;	Pitkittynyt pahoinvointi ja oksentelu; Nielimisvaikeus, ruoka tarttuu ajoittain kiinni ruokatorveen; Oksennuksessa veriiruja ja yt hyvä; Raskaana olevan vatsatauti, yleistila hyvä;	Pitkittynyt pahoinvointi ja (ajoittainen) oksentelu, yleistila hyvä;	Tavallinen gastroenteritti: lepo, nesteiden nauttiminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruoat kun mahdollista; Lievä, jos oksennus oireita alle 5x päivässä, helpottamassa;	Perussairaudet ja lääkitys? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Onko pahentunut ja millä aikavälillä? Oksennuskertojen määrä? ; Millaista oksennuserite on? Kahvisumppia? Verta?; Jos oksennuksen mukana verta, kuinka paljon? Onko kirkasta vai tummaa?; Onko muita oireita (esim. kuume, yleisvointi, ripulointi, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Pysyväkö nesteet sisällä? Millaista nestettä juonnut?; Helpottaako oireet oksentamisen jälkeen?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Ulkomaanmatkat?; Iv-nesteytyksen tarve/tukipyynnö ensihoidolle?;	
Ripuli ja ummetus	Kova ripuli, vatsakipu ja kuume; Rajoireinen veriripuli ; Mustat ulosteet-yleistilan lasku ; Poikkeuksellisen kivulias; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Diabeetikon ripuli ja kuivuma;	Rajuoireinen ripuli ; Veriripuli tai mustat ulosteet; Ummetus jossa fekaalinen oksentelu; Kuume >38,0 C; Reilin kuivuman epäily; Septinen taudinkuva; Elinliriotiltaan tai immuunisuppressiotiltaan raju ripuli Diabetespotilaan ripuli, jossa kuivuma mahdollinen ; Sydänpotilaat, vanhuksat, Addison-potilaat, raskaana olevat lievemmilläkin oireilla;	Rajuoireinen ripuli; Tummat/punertavat ulosteet; Leikkatun mahan okklusioepäily; Ummetus ja oksentelu/pahoinvointi; Diabeetikon ripuli, ei viitetä ketoasidoosista ; Tulehdusellinen suolistotaudin paheneminen; Raskaana olevan vatsatauti, muutoksia yleisvoinnissa; Toiminta-/hoito-ongelmat suolavanteen kanssa; Sairaslomaa tarvitseva gastroenteritti;	Tummat/punertavat ulosteet; Verta ulosteessa (niukasti), perustauti tiedossa; Ulosteet muuttuneet ummiksi, yt hyvä; Ummetus (reseptivapaat ummetuslääkkeet kokeiltu); Tulehdusellinen suolistotaudin paheneminen, jos ei yleistilanlaskua ja kotona lääkitys pahenemisjaksoihin; Pitkäaikaispotilaan ummetus/suolentoiminta vaikeus; Ulkomaanmatka taustalla; Raskaana olevan vatsatauti, yt hyvä; Leikattu maha, okklusioepäily, lievät oireet;	Pitkittynyt invalidisoiva ripuli; Pitkittynyt ripuli ja laihtuminen; Pitkittynyt ripuli, yleistila hyvä; Toistuva tai ajoittainen ummetus utena oireena; Ummetus toistuvasti; Verivirut ulosteessa tai pyyhkiessä	Ummetus, johon ei liity vatsakipua; Ummetus leikkaamattomassa mahassa, yleisvointi hyvä; Lievä ripulointi, oireita alle 5x päivässä, helpottamassa; Yleistila hyvä, ei oksentele, kuumeeton; Tavallinen gastroenteritti: lepo, nesteiden nauttiminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruoat kun mahdollista; Aikuisten ripulin itsehoito-ohje: terveyskyliä.fi;	Perussairaudet? Lääkitys? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Pahentunut ja millaisella aikavälillä?; Kuinka rajut oireet, ripulkertojen määrä? ; Onko voimakasta janoa? Onko ripuli/ulosteen mukana verta, onko tummaa vai kirkasta?; Onko kuumetta, yleisvointi?; Onko muita oireita (esim. oksentelu, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Onko äkillistä painon menetystä?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Onko käyttänyt itsehoitovalmisteita?; Ulkomaanmatkoja lähieläköinä?; Missä työskentelee? (HUOM! Ravintola-ala);	Ripuli on äärimmäisen harvoin tarve soittaa 112. Okklusioepäily (vahva) hoidetaan myös yöllä. Sairaslomaa tarvitseva gastroenteritti ei kuulu lainkaan päivystykseen.
Vatsakipu	Sietämätön vatsakipu ; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Peritoniitti; Kova vatsakipu ja huimausta/kalpeus; Tapaturman jälkeinen kova vatsakipu; Leikkauksen jälkeinen kova vatsakipu ja/tai kuume; Repivä nopeasti etenevä vatsa (tai selkä, rintakehän alueen) kipu; Pulsuolva ylävatsan resistenssi tai tiedossa oleva aneurysma; Diabeetikon epäselvät ylävatsakivut ja heikotus/pahoinvointi; Mahdollinen sydäneräinen oire;	Peruselintoiminnan häiriö, yleistila alentunut; >4h jatkuneet kovat kivut (ei pysty kävelemään) ja/tai kipu ei mene ohi kipulääkityksellä; Kuume >38,0 C; Kalpea tai keltainen; Repivä vatsakipu, yleistila voi olla hyvä; Mahdollinen sydäneräinen oire; Tapaturman jälkeinen kipu ; Vanhuspotilaan vatsakipu; Okklusioepäily; Kureutunut tai erittäin kivulias tyrä; Leikkauksen jälkiongelmia (alle 2 viikkoa); Tulehdusellinen suolistosairauden paheneminen ja kuume ja/tai yleistilan lasku; Peritonaalidialyysipotilaan vatsakipu; HAE-, porfyria- tai Addison-potilaan vatsakipu; Epäily gynekologisesta syystä esim kohtuontelon ulkopuolisesta raskaudesta, munasarjan tai -johtimen kiertymisestä (Ks. Sukuelinten oire tai kipu)	Tulehdusellisen suolisairauden paheneminen ja kuume; Kivullas tyrä; Leikkauksen jälkiongelmia (alle 2 viikkoa); Kuumeinen lääkkeille reagoimaton/toistuva sappikipu; Mahdollinen umpilisäkkeen tulehdus; Pankreatiittiepäily ilman liittännäsoireita;	Ajoittain toistuva vatsakipu ja lämpöily; Oire kestänyt >24h; Tulehdusellisen suolisairauden paheneminen, ei kuumetta; Pitkittynyt (alle viikko) uusi vatsakipu, ei rintatuntemusta ja närästystä; Lievä (ylä)vatsakipu (kts myös Rintatuntemus ja Närästys);	Uusi tyrä, kivuton; Pitkittynyt vatsakipuoire, johon liittyy laihtumista tai vatsan turpoamista (aika 2 viikon sisällä); Pitkittynyt tai ajoittain toistuva vatsakipu, syy epäselvä; Aiemmin diagnosoitu vatsavaiva, yt hyvä;	Lievä vatsakipu. Ei leikattu maha eikä tiedossa olevia perussairauksia; Pitkittyneet vatsakivut; Aiemmin hyväntalautiseksi tulkittu vatsakipu tyypillisiin oirein; Ilmavaivat;	Perussairaudet ja lääkitys? Allergiat? Ikä? Yleistila?; Milloin kipu alkanut? Nopeasti/hitaasti?; Missä kipu tuntuu: ylävatsa/alavatsa? Kivun luonne?; Muita oireita? (esim selkäkipu, hartiapistos, ترینäkipu, kuume); Liittyykö kipu ruokailuun? Muita pahentavia tekijöitä?; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko) ; Onko aiemmin ollut vastaavaa?; Onko tehty vatsan alueen leikkauksia?; Vatsantointinta ja virtsaaminen?; Onko närästystä/turvotusta vatsalla; Onko laihtumista?; Fertiili-ikäisellä naisella raskauden mahdollisuus? Kuukautiset? Gynekologiset vuodot?;	Diabeetikon epäselvä vatsakipu ei ole hätätilanne. Kivullas tyrä ja sappikipu hoidetaan 24/7, samoin appendisiittiepäilyt ja valtaosa pankreatiiteista.
Verenvuoto peräsuolesta	Yleistilan romahdus; Tajunnantason lasku; Septinen taudinkuva; Tapaturman jälkeinen veriripuli ja kova kipu;	Runsaasti verta ulosteessa (esim. hyttymiä), mutta yleistila hyvä; Kuivuma epäily; Kova kipu; Korkea kuume; Sydänpotilaat, vanhuksat, insuliinidiabeetikot, Addison-potilaat, raskaana olevat lievemmilläkin taudinkuvalla;	Runsas peräpukamavuoto Peräpukama vuotoon liittyy kova kipu;	Tummat ulosteet, yleistila hyvä;	Veriviruja ulosteessa tai pyyhkiessä; Pitkittynyt vaiva (vähäinen vuoto);	https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dik00058	Milloin vuoto on alkanut? ; Onko veri tummaa vai kirkasta?; Onko vuoto jatkuvaa? Kuinka paljon vuotoa?; Onko tilanne pahentunut? Millä aikavälillä?; Onko kuumetta? Onko muita oireita?; Perussairaudet; Onko käytössä verenhennuslääke?; Yleistila?; Onko matkustanut ulkomailla?;	
F Silmä								

Silmäoireet		Silmäluomet turvonneet umpeen ja kuume, laskenut yleistila tai näkee kahtena; Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai ilmaantunut näkökenttäpuutos yhdessä tai molemmissa silmissä; Toisen silmän näkökyvyn (lähes) täydellisestä häviämisestä on alle 4 tuntia; Molempien silmien näkökentästä on hävinnyt oikea tai vasen puoli (homonymi hemianopia); Äkillisesti kehittyneet kaksoiskuvat; Työppä vamma, iso energia (pallo, maila, nyrkki, kaatunut), oireinen potilas; Pieni terävä vamma (kynsi, oksa, kirjanreuna) ja oireita; Terävä vamma ja/tai epäily, että silmä puhki; Ilotultevammat, räjähddevammat; Kemikaalivammat (huuhtelu puoli tuntia tapahtumapaikalla, jonka jälkeen ohjaus päivystykseen);	Valonarka tai särkevä punainen silmä; Voimakkaasti tai pitkittyneesti räyhäviä silmä, johon liittyy valonarkuutta tai särkyä, näöntarkkuus on heikentynyt tai potilas käyttää piilolinsskejä; Roska silmässä, joka ei lähde kotikonstein; Silmäluomien punoitus ja turvotus, jos oireet ovat hankalat tai luomilla/kasvojen iholla rakkuloita; Silmäluomet turvonneet umpeen;	Kutiseva silmä, johon itsehoitolääkkeet eivät auta; Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetistelevät pitkittyneesti; Kaksoiskuvat hitaasti kehittyneinä; Näkökentässä näkyy valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/lankoja;	Silmäluomen patti pitkittyneesti; Vähitellen huonontunut näöntarkkuus;	Spontaani verenpurkauma silmässä ilman ulkoista tekijää/vammaa; Lievästi räyhäviä silmä esim. flunssaan liittyen: Silmän puhdistus ja seuranta kotona; Allergiaoireisiin liittyvän kutisevan silmän, punaisten ja turvonneiden silmäluomien itsehoito itsehoitolääkkein (antihistamiini p.o., silmätipat); Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetistelevät: Itsehoito kostuttavin silmätipoin; Työppä vamma, pieni energia, oireeton potilas: Seuranta kotona;	Allergiat? Atopia?; Kesto?; Pään alueen muut vammat (pään alueen vammoissa huomioltava, että muiden pääalueen vammojen diagnosointi ja tarvittava hoito menee usein kiireellisyydessä silmävammojen edelle);	Äkillinen molempien silmien näkökenttäpuutos > 112 Äkillinen toisen silmän näönmenetys > amauroosi >112
H Korva Korva- ja kuulo-oireet								
	Märkävuoto korvasta ja sekavuus; Voimakas korvakipu ja näkyvä turvotus korvan takana; Voimakas korvakipu ja kiertävä huimaus; Ihon tai ruston rikkova haava korvassa; Rakkuloliva, tarkkarajainen ihottuma korvan ympäristössä; Nappiparisto korvakäytävässä. Huom! kuulokojeen korvakappaleessa ei ole paristoa; Äkillinen kiertohuimaus + sekavuus tai puolioireet;	Äkillinen, voimakas korvakipu; Äkillinen kuulonmenetys; Korvavuoto, verinen, kirkas tai märkäinen; Paineen aiheuttama tärykalvoperforaatio; Äkillinen meluvamma eli akustinen trauma; Korvan vierasesineet, paitsi patterit; Voimakas kiertohuimaus ilman kipua tai sekavuutta; Korvalehden turvotus ja kuumotus;	Kuluneen kuukauden aikana tehtyjen korvaleikkausten jälkeiset ongelmat: Yhteys leikkaneeseen yksikköön;	Korvan tukkoisuus; Tinnitus tai korvan humina, myös äkillisesti alkanut; Pitkään jatkunut korvakipu; Ajoittainen korvakipu; Ajoittainen kiertohuimaus;			Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?; Allergiat?; Potilaan ikä;	
K Verenkierto Rintakipu								
	Uusi äkillinen kova rintakipu, joka voi tuntua puristuksena, painon tunteena, närästyskensä; Säteilykipu käsivarsin, kaulalle, selkään; Diabeetikoilla epätyypillinen kipuoire, yleinen huonovointisuus; Repivä rintakipu, joka tuntuu myös vatsassa tai selässä; Rintakiputuntemus ja hengenahdistus, hikiäisy, pahoinvointi tai heikotus; Tajuttomuus (hetkellinenkin) kivun yhteydessä; Rintakipu, johon liittyy rytmihäiriötuntemuksia; Vamman jälkeinen kova kipu ja hengenahdistus; Leporintakipu sepevaltimotautipotilaalla;	Uusi rintakipuoire lievänsäkin, joka jatkuu tai toistuu herkästi; Uusi kipuoire, joka toistuu vähäisessäkin rasituksessa; Rintakehän vammaan liittyvä jatkuva kipu; Aiemmin vain rasituksessa tuntunut kipu ilmenee nyt levossa; Yskä / hengitystieinfektio ja rintakipu; Kuume ja uusi rintakipuoire;	Rasitukseen liittyvä levossa ohimenevä rintakipu; Ohimennyt rasitusrintakipu kevyessä rasituksessa sepevaltimotautia sairastavalla potilaalla;	Ohimennyt rasitusrintakipu kovassa rasituksessa sepevaltimotautia sairastavalla potilaalla (jos toistuu tai kevyessä rasituksessa 1-3vrk)	Ohimennyt lyhytkestoinen rintapistos aiemmin terveellä, nyt oireeton ja vointi hyvä; Palpottava rintakipu tietystä kohtaa rintakehällä muutoin hyväkuntoisella; Ohimennyt, ei toistuva rasitusrintakipu sepevaltimotautipotilaalla (tarvittaessa ajanvaraus, jos kipujen esiintyminen aiemmasta lisääntynyt);	Millainen kipu on (puristava, laaja-alainen, pistävä, vanhemmainen)?; Miten kipu alkoi (levossa, rasitus, kova ponnistelu)?; Missä kipu tuntuu?; Säteileekö kipu jonnekin (kaula, käsivarret, selkä, vatsa)?; Hengitysvaikeus; Muut yleisoreet (pahoinvointi, heikotus, huimaus); Vaikuttaako hengitys kipuun?; Vaikuttaako asento kipuun?; Tuntuuko kipu rintakehää paineltaessa?; Vaikuttaako rasitus kipuun?; Näkykö iholla poikkeavaa?; Onko tapahtunut vammoja?; Onko käytössä nitroja, auttaako ne?; Perussairaudet ja allergiat;		
Raajaturvotus								
	Alaraajaturvotus ja hengenahdistus levossa tai pienessä rasituksessa;	Äkillisesti alkanut turvotus ja kova kipua tai muu voimakas yleisore (esim. kuume);	Toispuoleinen turvotus ilman ulkopuolista syytä (esim. trauma), ei hengenahdistusta eikä muita yleisoreita; Molemminpuolinen alaraajaturvotus ja rasitushengenahdistus (ei lepo-oreita);	Molemminpuolinen alaraajaturvotus ilman hengenahdistusta;	Hoidossa oleva sydämen vajaatoiminta, johon on jo olemassa diureettihoido: Diureettihoidoksen väliaikainen nosto ja nesterajoitus;	Onko turvotus tois- vai molemminpuolinen; Onko raajassa samanaikaisesti kipua tai ihon värimuutosta?; Onko hengenahdistusta levossa tai kevyessä rasituksessa (esim. kävellessä)?; Onko kuumetta?; Muutos painossa (molemminpuolisen alaraajaturvotuksen yhteydessä);		
Rytmihäiriö								
	Poikkeava syke tai rytmihäiriötunne, johon liittyy rintakipu, hengenahdistus, heikotus, huimaus, pyörtäminen tai muu selkeää yleistila lasku.;	Poikkeavan nopea syke levossa (yli 120) ; Aiemmasta poikkeava epätasainen ja nopea syke (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Poikkeavan hidas syke alle 40 (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Rytmihäiriötahdistin iskenyt ja potilaalla oireita;	Kestoltaan epäselvä epätasainen syke oireettomalla potilaalla; Jos rytmihäiriötahdistin iskenyt kertaalleen mutta vointi normaali, voi potilas ottaa yhteyttä omaan tahdistinlääkäriinsä arkana;	Ajoittaiset ”muljahdukset”, muuten oireettomalla; Hyvääkuntoisen potilaan ohimennyt yksittäinen rytmihäiriötuntemus;	Mikäli rytmihäiriötunne liittyy selkeään altistavaan tekijään (krapula, väsymys) ja yleisvointi on hyvä, voi tilannetta seurata kotona;	Jatkuva vai kohtauksellinen vai yksittäisiä muljahduksia?; Milloin alkoi?; Liittykö rasitukseen?; Onko uusi oire?; Pyörtäminen tai huimaus; Rintakipu;		

Verenpaineen ongelmat, korkea verenpaine	Korkea kuume ja syke sekä kohonnut verenpaine: Hypertensiivisen kriisin epäily (verenpaine on yleensä yli 180-200 mmHg ja diastolinen yli 120-130 mmHg, potilaalla on päänsärkyä, näköhäiriöitä, pahoinvointia, hengenahdistusta tai rintakipua tai huimausta voimakkaana);	Heikentynyt yleistila; Voimakas huimaus;		Verenpaine on yli 180-200/110, ei viitettä hypertensiivisestä kriisistä, ei yleisoireita. Puhelinkontaktissa lääkityksen tarkistus ja tarv. annosnostot. Hoitoon 1-3 vrk:n sisällä.;	Omamittauksin jatkuvasti koholla oleva verenpaine (yli 135/85) ilman muita oireita;	Verenpaineen ja sykkeen mittaus. Kirjaaminen ylös. Jos vointi on hyvä ja verenpaine alle vakavien lukemien 4 vuorokauden ajan seuranta aamuin illoin.; Lääkärin tuella lääkityksen muutos suoraan, jos ei muita oireita.; Jos lääkitys, käyttäkö säännöllisesti?; Lakritsi- ja salmiakkituotteiden sekä alkoholin välttäminen;	Mikä on verenpaine?; Mikä sai nyt soittamaan?; Mikä on syke?; Miksi verenpaineessa on nyt muutoksia?; Muita oireita (päänsärky, rintakipu, yleistilan lasku, kuume, hengenahdistus, huimaus); Suorituskyky (jaksako kävellä normaalisti)?; Perussairaudet, lääkitys	
Verenpaineen ongelmat, matala verenpaine	Nopeasti heikentynyt yleistila; Kuume, jonka yhteydessä matala verenpaine (alle 100/70) yhdessä korkean sykkeen kanssa (yli 90) viittaavat verenmyrkytykseen;	Heikentynyt yleistila, ei pysy pystyssä; Voimakas huimaus;		Matala verenpaine ja ylösnoustaessa huimausta sekä kaatuu/luanammeisia tai rytmihäiriötunnetta;	Matala verenpaine ja ylösnoustaessa huimausta, ei muita oireita;	Lääkärin konsultaation perusteella lääkemuutoksia jos verenpaineelääkitys käytössä; Runsaampi nesteiden nauttiminen ja suolan käyttö nostavat verenpainetta; Matala verenpaine terveellä ja oireettomalla henkilöllä aiheuttaa aika ajoin huimausta, mutta on muuten hyödyllistä, sillä se laskee sydän- ja verisuoni- sairauksien riskiä;	Onko muita oireita?; Mitä verenpaine on ollut?; Lääkitys, erityisesti verenpaineelääkitys; Onko tehty hoitotoimenpiteitä tai lääkemuutoksia viimeisen 2 kuukauden aikana?;	Verenmyrkytys ei ole oikea termi, vaan sepsis.
L Tuki- ja liikuntaelimet								
Kyljen ja rintakehän kipu	Peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Terävä/lävistävä rintakehän vamma; Rintakehän alueen vamma ja korkeaeenerginen vammamekanismi; Rintakehävamma ja hengenahdistus; Sietämätön kipu; Epäily spontaanista tai vammaan aiheuttamasta ilmaninnasta (hengenahdistus, terävä rintakipu joka säteilee hartiaan, yskänärsytys); Epäily ruokatorven repeämästä (rintalastan kipu, oksentelu, vatsakipu); Epäily sydäninfarktista (ks. Rintakipu);	Tylpän tapaturman jälkeinen kipu rinnassa/kyljessä; Trauma ja hengenahdistus; Kova kylkikipu; Sisäänhengittäessä rintakipu; Sappikohtaus tai munuais-/virtsatiekivi kohtausepäily;	Tylpän, ei korkeaeenerginen tapaturman aiheuttama rintakehän/kyljen kipu; Kaatuminen, sattunut jo pari päivää sitten, kylkikipu ennallean tai pahenee; Epäselvä kylkikipu/pistos;	Matalaenerginen vammamekanismi ja vammasta yli 3 vrk aikaa, kipu ainoa oire			Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/valva?; Onko taustalla traumaa? Millainen? Vammamekanismi?; Onko päällelpin näkyviä vammoja?; Milloin oire alkanut?; Millaista kipu on? (esim. terävää, pistävää, puristavaa); Onko kipu jatkuvaa vai muuttuuko hengityksen tai asennon vaihtamisen mukaan?; Onko hengenahdistusta tai hengitysvaikeutta?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Korkeaeenerginen tapaturma katso myös Vammapotilas;	
Niska- ja hartiakipu	Epäily hermo- tai verisuonitapahtumasta; Niska-/hartiakipu ja peruselintoiminnanhäiriö (HT yli 20, syke yli 100, SpO2 alle 92%); Ahtautunut hengitystie, hengitysvajaus, shokki;	Yläraajaan säteilevä kova kipu; Edeltävä tapaturma; Niskajäykkyys, korkea kuume (>38,0 C), meningismi, petekkiat ym. Iho-oireet;	Toimintakykyä alentava paikallinen kipu; Äkillinen kova niskakipu;		Vanhan niskavaivan paheneminen;		Mitä oireita potilaalla on?; Vamma?; Milloin oireet ovat alkaneet?; Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Mikä sai nyt hakeutumaan hoitoon?; Esintyykö kipu levossa - liikkuesssa?; Raskaus alle 12 viikkoa (kohdunulkosen raskauden mahdollisuus)?; Hiljallinen vatsan alueen leikkaus?; Yleistila?;	
Raajojen vammat	Avomurtuma tai huomattava ihovaurio; Hetkuva murtuma; Lonkan luksaatio; Virheasento; Sietämätön kipu; Tajunnantason lasku; Henkeä uhkaava verenvuoto;	Ei pysty varaamaan alaraajaan tai ei pysty käyttämään yläraajaa; Tapaturman jälkeen kivulias lonkka, vaikka ei raajan virheasentoa; Kipsattu raaja jossa turvotusta ja kipua;	Lukkopolvi;	Polvi- tai nilkkävamma, mutta voi varata eikä virheasentoa; Yläraajan vamma jonka jälkeen raajaa pystyy käyttämään lähes normaalisti; Usean päivän vanha lievä vamma, ilman toiminnallista haittaa; Vaurioitunut kipsi;	Raajan/nivelen rasituskivut tai pahentunut nivelrikkokipu; Olkanivelen tai patellaluksaation habituellii, itsestään reponoituva sijoiltaan meno (operaatioharkinta);	Revähdykset/nyrjähdykset voi ohjata 4:n K:n hoidon (kylmä+kompressi+koho+ kipulääke).Päivystystalo Iihasevähdy ja suonenveto: https://www.terveyskyla.fi/pai vystystalo/paivystykseen/itse h oito-ohjeet/lihasevähdy ja suonenveto.;	Mitä ja milloin on tapahtunut? ; Miten vamma on tullut (vammamekanismi ja -energia)? kts. korkea energinen vamma; Missä kehonosassa? Onko virheasentoja? Tunto- tai väri muutokset raajassa?; Pystyykö varaamaan jalalle?; Onko viitteitä merkittävästä verenvuodosta?; Ihon kalpeus ja hikisyys?; Mitä potilas tekee tai ei pysty tekemään? (Seisoo, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kivun voimakkuus (VAS-kipujana)?; Huomioi alentunut kivun aistimus mm. diabeetikoilla ja alkoholistilla; Raajavammoissa huomiota va raajan koko, yläraajassa vammat eivät ole niin merkittäviä potilaan peruselintoimintojen kannalta, kuin esim. reiden alueen vammat (verenvuotoriski jne); Yleistila?;	

	Raajakipu yhdessä rintakivun tai selkeän hengenahdistuksen kanssa ja yleistilan lasku; Äkillisesti alkanut kipu ja kylmä raaja; Sietämätön kipu;	Raajan/nivelen huomattavat ja laajat tulehdusoireet (kipu, punoitus, kuumotus, turvotus); Toispuoleinen turvotus ilman infektio-oireita (liike, lämpö, tunto kunnossa, epäily laskimotukoksesta); Alaraajojen molemminpuoleinen turvotus, johon liittyy hengenahdistusta; Raajaan säteilevää sietämätön kipu, katso myös selkäkipu;		Alaraajojen molemmin puoleinen turvotus, jos ei hengenahdistusta eikä rintakipua; Tuoreet, monen nivelen oireet, diagnostiset selvittelyt; Reumapotilaat, joiden oireet pahentuneet ja nivelturvotukset lisääntyneet; Uusi säärihaava (jos muuten oireeton); Yläraajojen molemmin puoleinen lievä puutumisoire ilman muita oireita (niskahartiaperäinen oire);	Ajottain toistuva tai krooninen toispuoleinen turvotus; Raajan/nivelen rasituskivut tai pahentunut nivelrikkokipu; Niveloireet, joihin ei liity nivelturvotusta tai toiminnan rajoitusta; Nivelrikko-oireet, joihin ei liity nivelturvotusta, ja jotka on aiemmin tutkittu; Lymfakierron heikkoudesta johtuva raajan turvotus esim. syöpäpotilaalla;	TULES-säryt ilman trauma, mikäli kipu ei ole invalidisoivaa tai on hoidettavissa lyhytaikaisesti käsi- ja jalkapöydähoitoilla https://www.terveyskylä.fi/päivystystalo/päivystykseen/itsehoito-ohjeet/alaraajan-kivut;	Minkälaisia oireita on: kipu, tunto, lämpö, väri? Milloin oireet ovat alkaneet, äkillisesti vai ajan kuluessa? Onko ollut aikaisemmin vastaavaa? Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt? Toimiko raaja normaalisti? Motoriikka? Onko turvotus toisessa alaraajassa vai molemmissa? Onko leposärkyä? Yleistila? Perussairaudet? Lääkitys?	
Selkäkipu	Selkävamma, putoaminen, isku; Nopeasti etenevät neurologiset puutosoireet; Repäivä nopeasti etenevä selkä- tai vatsakipu; Sietämätön äkillinen tai paheneva selkäkipu;	Liittyy vamma; Virtsaputteen pidätyskyvyttömyys; Sietämätön kipu; Puutumiset, voimien alenema ja toispuoleisesti alaraajaan säteilevät kiputilat (halvausoireisilla huomioi aivoinfarktin mahdollisuus); Kuume; Liittyy vatsakipuun tai virtsaavaivoihin;	Tuore (<1 vko) peroneusparesi; Voimakasoireinen (merkittävä toiminnallista häiritsevää aiheuttava) kipu ilman muita oireita;	Kipulääkkeillä kurissa pysyvä selkäkipu ilman voimantäppöyksiä, virtsaamis- tai ulostamisongelmia (lievä puutuminen on hyväksyttävä); Lieväoireinen selkäkipu ilman hermojuuri- tai krooninen kipu ilman uusia oireita; Sairausloman jatkaminen;	Pitkittyneen selkäkipun selvitykset; Lausuntoasiat ja työkykyarvio;		Kivun sijainti ja voimakkuus; Halvausoireet, virtsaamis- tai ulostamisongelmia? Milloin oireet ovat alkaneet? Vamma? Mitä potilas tekee? (Seisoo, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt? Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä? Aikaisemmin vastaavaa? Kipulääkitys? Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä? Yleistila;	
N Hermosto								
Aivoverenkierron häiriön epäily	Suupielen nopeasti kehittynyt roikkuminen; Toispuoleinen raajan heikkous tai puutuminen; Nopeasti kehittynyt puheen häiriö; Toistuva kaatuminen; Ei löydy sanoja; Näköhäiriö; Myös ohimennyt aivoverenkiertohäiriö (epäily TIA-kohtauksesta) hoidetaan päivystyksellisesti;			Epäily aivoverenkiertohäiriöstä (myös TIA-tyyppinen kohtaus) yli 2 viikkoa sitten;			Oireenkuva? Onko tyypillisiä halvausoireita? Milloin oireet alkaneet? Onko vastaavia oireita ollut aiemmin? Potilaan perussairaudet ja lääkitykset; Verenohennuslääkitys; Potilaan aikaisempi toimintakyky/omatoimisuus/laitoshoito; Luotuskandidaatin paino;	Kohdasta silmäoireet: äkilliset näkökenttäpuutokset ja amaroosi eli toisen silmän äkillinen näönmenetyks >112. TIA ei ole hätätilanne, vaatii päivystyksellisen arvioin.
Huimaus tai pyörtyminen	Äkillisesti alkanut huimaus, jota on edeltänyt voimakas päänsärky; Äkillisesti alkanut huimaus sekä siihen liittyvät neurologiset oireet (toispuoleisuus, kaksoiskuvat, puheen epäselvyys, nielemishäiriö) tai tajunnantason alentuminen; Huimaus, johon liittyy rintakipu, rytmihäiriötuntemus tai hengenahdistus; Kaatava huimaus ja selkeä tasapaino- ja raajakömpelyys; Huimaus, johon liittyy yleistilan lasku, jalat eivät kannata tai kuume yli 38,0 C;	Epäily sydänperäisestä syystä huimauksen/ pyörähtymisen taustalla; Epäily anemian (esim. mustat ulosteet, muu verenvuoto tai veritauti); Äkillisesti alkanut huimaus, johon liittyy äkillinen kuulon lasku; Huimaus, johon liittyy sekavuus; Huimausta on edeltänyt päänsärky (alle 2 vko kuluessa); Huimaus, johon liittyy ponnistuksen provosoima päänsärky; Huimaus, johon liittyy oireiden kohonnut verenpaine; Ikääntyneen tai toimintakyvyltään alentuneen jatkuva kaatuminen, ei pärjää kotona;	Asentoon tai hengitysteinfektioon liittyvä huimaus, yleisillä hyvä; Huimaus, luonteeltaan keuhkoinen, kiertohuimaus, johon ei liity niskan traumaa tai voimakasta niskakipua, kuulon lasku, neurologisia oireita tai muita yleisoireita; Huimaus, johon liittyy hitaasti alentunut kuulo eikä muuten neurologisia oireita. Yleistila hyvä;	Pitkäkestoinen huimaus (viikkoja) ilman muita oireita tai tilanteen pahenemista; Asentoon liittyvä pitkäaikainen huimaus; Epäily korvaperäisestä huimauksesta; Niska-hartiajännitykseen liittyvä pitkäkestoinen huimaus, johon ei liity kuulon laskua, niskan traumaa tai voimakasta niskakipua;	Verenpainelääkitykseen liittyvä huimaus, yleisvointi hyvä. Konsultoi yleislääkäriä tarvittaessa lääkemuuтокista virka-aikana.;	Mitä tilanteessa ja kuinka nopeasti huimaus alkoi? Onko huimaus kohtauksellista vai jatkuva? Huimauksen kesto? Huimauksen laatu: kaatava, kiertävä, keuhkoinen, asennon muutokseen liittyvä, epämielinen? Neurologisia oireita, tajunnan menetystä tai silmien mustenemista? Onko aiemmin ollut vastaavanlaista oiretta? Onko huimausta edeltänyt päänsärky trauma? Liitännäsoireet? Pahoinvointi, oksentelu, rytmihäiriöt, kuulon heikkeneminen, painon tunne korvassa, kohina; Perussairaudet; Allergiat? Potilaan ikä; Lääkitykset; Onko verenpainemittaria, mikä verenpaine on?	Näkökenttäpuutos ks. silmä - ja aivoverenkiertohäiriöoireet	
Kasvojen kipu tai oire ilman ed	Suupielen nopeasti, minuuttien kuluessa kehittynyt roikkuminen;	Tuntien kuluessa kehittynyt toisen suupielen roikkuminen ilman muita kasvo- oireita; Kuumottava kasvo- kipu, iho voimakkaasti punoitava tai rakkulainen;	Kasvojen turvotus ja punoitus + silmäoireet; Edeltävä tai samanaikainen ylähengitystietulehdus ja voimakas kasvo- kipu;	Suun avaaminen tai sulkeminen kivulasta, mutta onnistuu, ei nielemiskipua. Ei turvotuksia.; Kuumottava kasvo- kipu, iho sileä tai lievästi punoitava; Kasvojen sähköiskumaiset kivut;	Kasvojen tuntohäiriöt;		Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva? Milloin oire on alkanut? Onko kasvoilla tunto- tai liikehäiriöitä? Millainen on potilaan yleisvointi? Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin? Miten potilas on hoidanut oireitaan kotona? Perussairaudet ja lääkitys; Allergiat? ;	
Kouristelu	Kouristanut yli 5 min; Useampi kuin kaksi kouristusta tulematta tajuihin välillä; Kouristanut tuntemattomasta syystä, ei herätettävissä kouristelun jälkeen; Ensimmäinen kouristuskohtaus tai kohtausepäily; Näkyvän kouristelun jälkeen yli 10 minuuttia jatkunut alentunut tajunnantaso (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista);		Tiedossa oleva epilepsia, kohtaus mennyt ohi ja vointi hyvä (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista). Yhteys hoitavaan yksikköön seuraavana arkipäivänä lääkitysarviota varten;			Milloin kouristuskohtaus on alkanut? Kouristuskohtauksen kesto, laatu (symmetrinen kouristelu, nykinä, tajunnanhäiriökohtaus) ja määrä; Oliko potilaalla esioireita tai auraa (valo-, haju- tai makuustimulus) ennen kohtausta? Onko potilaalla insuliinihoitoa diabetes? Onko aiempia kouristuskohtauksia tai muun tyyppisiä epilepsia-kohtauksia? Onko potilas pudonnut/ kaatunut? Millainen on potilaan yleisvointi? Tajunnantaso? Sekavuus? Onko ollut kuumetta tai muita infektion merkkejä? Miten potilasta on lääkitty? Perussairaudet? Epilepsia, diabetes?;	Onko	

	Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai näkökenttäpuutos toisessa tai molemmissa silmissä; Alle 4 h toisen silmän täydellisestä tai lähes täydellisestä häviämisestä; Kummankin silmän näkökentän sama puoli hävinnyt eli homonymy hemianopia; Äkillisesti alkaneet kaksoiskuvat;	Alle 2 vkoa silmäleikkauksesta ja näön huonontuminen;	Valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/lankoja näkökentässä (todennäköinen lasiasien irtauma); Pidempään jatkuneet kaksoiskuvat;			Millainen näköhäiriö on? Oireiden alkua ja kesto? Yhden vai molempien silmien oire? Alkoiko oire akuutisti vai vähitellen? Liittykö näköhäiriöön muita oireita? Aikaisemmat silmäsairaudet ja leikkaukset;	ks. kohta silmäoireet ja avh oireet-112
Tajunnantason häiriö; Voimakas kipu; Kouristaa; Tajunnanmenetys; Neurologisia oireita (näön tai kuulon menetys, ei ymmärrä puhetta tai kirjoitettua tekstiä, tuntepuutoksia kehossa tai raajoissa); Toistuva kaatuilu; Kouristuskohtauksen saaneet; Monivammapotilaat; Kasvomurtuman epäily;	Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi; Poikkeava väsymys; Ei kotiseuranta mahdollisuutta; Verenvuototaipumus (antikoagulanttia käyttävät, hemofiliapotilaat); Vuotava pään haava;	Loukannut pään muutama vrk sitten, edelleen päänsärkyä tai pahoinvoinnin tunnetta;	Trauman jälkeen pitkäkestoinen (>2 viikkoa) päänsärky ilman oksentelua;	Ohje; Pään vamma, johon ei liity tajuttomuutta eikä tajunnan häiriötä, hoituu kotioloissa, mikäli paikalla on toinen henkilö, joka voi tarkkailla mahdollisia tajunnan tason muutoksia. Lievin oireisiin voi kuulua päänsärkyä, pahoinvointia, huimausta, muistin epävarmuutta ja väsymystä. Särkyyn voi tarvittaessa käyttää reseptivapaita särkylääkkeitä (esimerkiksi parasetamolia). Kannattaa myös välttää kovaa fyysistä rasitusta ja alkoholin käyttöä seuraavina päivinä.; Mikäli ilmaantuu tajunnan tason häiriöitä, sekavuutta, uneliaisuutta tai voimakasta oksentelua tai päänsärkyä, on vammautunut toimitettava välittömästi hoitoon. Yöunen aikana on vammautunutta syytä herätellä muutaman tunnin välein tajunnantason	Mitä on tapahtunut? Tapahtuma-aika ja -paikka? Vammamekanismi ja -energia? Onko ulkoisia vammamerkkejä? Millainen on potilaan yleistila ja tajunnantaso? Onko rajua oksentelua, päänsärkyä, huimausta? Onko kouristelua? Onko sekavuutta, muistamattomuutta? Onko haavoja tai hematoomaa? Onko alkoholin tai muiden pähteiden/lääkkeiden käyttöä taustalla? Asuuko yksin? Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona? Perussairaudet ja lääkitys? (verenohennuslääkitys);		
Päänsärkyyn liittyy tajunnan häiriö ja kuume; Trauman jälkeinen päänsärky ja neurologisia oireita; Häikämyrkitys; Päänsärky ja niskajäykkyys; Päänsärkyyn liittyy neurologisia puutosoireita, yleistilan laskua tai tajunnan häiriöitä tai huimausta; Äkillinen aiemmin diagnosoimaton sietämätön päänsärky; Yhtäkkinen kova tai ponnistamisen yhteydessä alkanut päänsärky;	Pitkittynyt tai paheneva päänsärky; Invalidisoiva päänsärky/migreeni ja kotilääkitys riittämätön; Sunttipotilas ja päänsärky; Invalidisoiva postpunktionaalinen päänsärky;	Postpunktionaalinen päänsärky;	Aikaisemmin samanlaista, kestänyt viikkoja tai kuukausia, ei ole paheneva; Poskiontelovaiva, infekioon ja nuhaan liittynyt päänsärky; Yleiskunto hyvä ja yli 2 viikkoa jatkunut päänsärky, ei liity pahoinvointia, oksentelua, ei liity ponnisteleminen;	Ohittunut kohtauksellinen päänsärky, kesto alle vrk ja kohtauksen jälkeen vointi normaali, ei näköhäiriöitä, toispuoleista puutumista tai heikkoutta, on aiempi migreenidiagnosi tai samanlaisia kohtauksia; Stressiin liittynyt päänsärky; Tensiotyyppinen päänsärky; Krooninen päänsärky ilman muita yleisoireita ja fokaalisia oireita kuten huimaus, näköoire, toispuolinen oire, puutuminen;	Aiemmin diagnosoituille migreenipotilaille lääkitysohjeet; Päänsärkyoireet ja hengitystieinfektio-oireet, yleistila hyvä;	Milloin ja missä tilanteessa päänsärky alkoi? Miten se on alkanut (yhtäkkiä, pikku hiljaa)? Millaista päänsärky on luonteeltaan? Missä kipu on (takaraivolla, sivulla, ohimolla, koko päässä)? Onko taustalla tapaturmaa? kts. pään vamma Liittykö kipuun pahoinvointia? Liittykö päänsärkyyn muita neurologisia oireita? Huimaus, näköhäiriöt, puulierot raajoissa, kouristelu, puutumisoireet, vaikeudet puheentuttamisessa; Onko infektion merkkejä? Kuumetta, niskajäykkyyttä, yleistilan laskua, iho-oireita, flunssaoireita, valonarkuutta silmissä; Onko aiemmin ollut samanlaista päänsärkyä? Onko päänsärkyyn otettu kipulääkettä, millä annoksella ja onko siitä ollut apua? Onko niska-hartiaseudun lihakset jumissa? Onko stressiä? Onko diagnosoitu migreeniä?;	
Uusi neurologinen puutosoire (muutos raajan sensomotoriikassa, puheentuoton vaikeus, näköhäiriö); Yleistilaa laskeva tajunnanhäiriö; Mika tahansa tajunnan häiriö, joka ei ole mennyt ohi; Puheen tuoton tai ymmärtämisen vaikeus;	Ohimennyt tajunnan häiriö; Ohimennyt muistihäiriö ilman muita oireita; Akuutti sekavuus (tajunnan tason, tarkkaavaisuuden ja huomiokykyyn heikkeneminen, pelkottoloja, kiihtymistä, autonomisen hermoston aktivaatio); Kasvohermohalvau ilman muita neurologisia oireita (toinen kasvo puoli halvaantunut, silmä ei mene kiinni, otsa ei kurtistu. Jos ainoastaan kasvojen alaosan halvausoireet, epäile aivoverenkiertohäiriötä ja soita 112); Pyörtyminen, johon ei liity selkeää altistetta eikä tiedossa olevaa pyörtymistapumusta;				Kollapsoitapumusta, jota tutkittu aikaisemmin ja todettu viattomaksi. Tarvittaessa lisäselvittelyt ajanvarausvastaanotolla; Diabeetikon lieväoireinen hypoglykemia. Lääkityksen ja hoidon arvio oman lääkärin toimesta;	Mitä oireita potilaalla on? Milloin oireet ovat alkaneet? Tarkka kellonaika; Raajojen puulierot, suupielten roikkuminen, puheentuoton tai ymmärtämisenhäiriö, näköhäiriöt, tasapaino- tai kävelyvaikeus? Onko äkillisiä näköhäiriöitä? Onko puheentuoton häiriöitä? Onko äkillistä tai lisääntynyttä sekavuutta? Oliko ennen tajuttomuutta rintakipua tai rytmihäiriötuntemusta? Aikaisemmin vastaavaa? Perussairaudet? Lääkitys? Verenohennuslääkitys; Yleistila? Liittykö pyörtymiseen jokin altiste (veren näkeminen, seisominen kuumassa, paasto, WC käynnin yhteydessä, parranajo tms.); Liittykö pyörtymiseen rintakipu, hengenahdistus tai rytmihäiriötunne;	

Ahdistuneisuus	Vaikea hengenahdistus;	Ei pärjää verkoston tuella aamuun; Panikkihäiriöoireet (jos kokee ettei pärjää); Sekava, aggressiivinen, levoton; M1-arvio; Suuri vaara itsetuholle tai vahingoittaa muita; Peruselintoiminnan häiriön poissulku mahdollon puhelimitse;	Ei pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Riski vahingoittaa muita; Jatkuva ahdistuneisuus, ei selviä arkiaskareistaan; Vaikaa psykiatrin tausta; Levottomuus, vapina, hikoilu tai pysähtyneisyys;	Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Työ-/opiskelukyky uhattu, selvää arkielämässä (ja työssä) mutta vaatii ponnistelua;	Ajottainen ahdistuneisuus, heikentää elämänlaatua; Normaali toimintakyky; Ei riskiä käytöshäiriöstä tai vahingonteosta; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Ahdistunut, hoidossa oleva psykoosipot., dg ja hoitosuhde jo olemassa;	Ahdistuneisuus liittyy ahdistaavaan elämäntilanteeseen. Ei tuota vaikeuksia arjessa; Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielentervestalo (Ahdistuksen omahoito, Paniikin omahoito);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä? Onko somaattiset syyt poissuljettu? (sydänsairaudet, kilpirauhasen liika-/vajaatoiminta, pahanlaatuiset kasvaimet tai muut taudit);	Pitäisikö tästä ottaa hengenahdistus pois, ei ole mielenterveysongelma
Alkoholin ja päihteiden avokatkaisu ja vieroitusoireet	Vaikeat deliriumia ennakoivat oireet tai esitiedot (aistiharhat, vaikea levottomuus, alempi delirium); Välittömien henkeäpelastavien hoitotoimenpiteiden tarve; Kouristava; Vaarallinen itselleen tai muille;	Vaikeat päihteiden vieroitusoireet (vapina, levottomuus, unettomuus, harhausuus); Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; >24h uusi neurologinen oire; Päänvaivana taustalla; Epäselvät tapahtumatiedot;	Keskivaikavat vieroitusoireet (tärinä, ahdistuneisuus, unettomuus, päänsärky, tikkuilu); Tajunnan alenema (aikaan ja paikkaan orientoitunut), joka selitettävissä alkoholilla; Vamma 24-72h (pois lukien päähän kohdistuneet vammat) tai yli; Humalalla ainoana syynä; Katkaisuhoidon aloitus;	Ei katkohoitoon tarvetta; Päihteen käyttäminen ja hankkiminen mielellä toistuvasti; Avuntarve pitkäaikaiseen päihdeongelmaan; Haittaa työelämässä tai arjen toimintakyvyssä tai ihmissuhteissa; Lähipiiri huomauttanut alkoholin käytöstä Hankalat vieroitusoireet (lähinnä krupalaoireiset);	Päihdekäyttö on aiheuttanut ongelmia (esim ihmissuhteissa) tai oireita (esim ahdistusta), toimintakyky kotona ja työpaikalla säilynyt;	Päihteidenkäyttö ei ole aiheuttanut näkyviä ongelmia, henkilö haluaisi itse vähentää/lopettaa päihteiden käyttöä; Neuvonta oman kunnan päihdehuoltoon; Virka-aikana yhteys omaan päihdehuoltoon katkon järjestämiseksi; Mielentervestalo - Juomisen hallinta;	Kuinka pitkään on juonut? Milloin juonnut viimeksi? Kuinka paljon juonut? Mitä päihdeaineita otettu? Korvikealkoholi? Onko fyysisiä oireita? Onko psyykkisiä oireita? Onko aiemmin ollut vastaavaa tilannetta? Onko ulkoisia vammaanmerkkejä? Onko motivoitunut lopettamaan alkoholin käytön? (CIWA-Ar -asteikko löytyy terveysportista), tarviiko?	
Elämäntilanne, masentuneisuus, unettomuus, väsymys (Ks. Myös Kriisit)	Itsemurhayritys;	Tarvittaessa 112 (itkuisuus, itsetuhoiset ajatukset, ahdistuneisuus); Itsetuhoinen/itsemurha jatkuvasti mielessä; Vaikasta masentunut; Erittäin vaikea psyykinen kriisi, eikä voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa; M1-arvio;	Akuutti kriisi, potilas/omainen kokee että pärjää aamuun; Oireinen masennus: itkuisuus, itsetuhoiset ajatukset, ahdistuneisuus, unihäiriöt; Mielialan ja toimintakyvyn lasku; Unettomuus, heikentää toimintakykyä;	Unihäiriöt/väsymys - heikentää elämänlaatua ja/tai laskee toimintakykyä; Akuutti masennus, stressi; Akuutti elämäntilannekriisi; Työ/opiskelu uhattu; Psykososiaalinen kriisi, joka voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa;	Oireinen vanha masennus, kestänyt pidempään; Äkillinen elämäntilannekriisi, joka hetkellisesti vaikuttaa elämänlaatuun, toimintakyky säilynyt; Työ ja arkielämä sujuu vaikka vaatii suurempia ponnistelua; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta, olemassa riittävä tukiverkko (hoitosuhde, läheiset) ja potilas voi omasta mielestä odottaa;	Ajoltaita oiretta joka heikentää elämänlaatua ja/tai häiritsee toimeliaisuutta hetkellisesti, toimintakyky säilynyt; Mielentervestalo - Unettomuuden omahoito, Työkaluja mielen hyvinvointiin; Selma oma-apuohjelma (kriisi);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?	
Intoksikaatio päihdeaineista	Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypoterminen, päihteiden vaikutusenaikainen; Korvikealkoholien nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas; Vieroitusoireet, kouristusriski kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen; Poikkeuksellisen sekava/harhainen;	Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypoterminen, päihteiden vaikutusenaikainen; Korvikealkoholien nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas; Vieroitusoireet, kouristusriski kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen; Raskaana oleva potilas;	Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita; Lievät vieroitusoireet Katkaisuhoitoon pääsyn tarve; Selvämishoidon tarve;				Mitä on otettu ja kuinka paljon? Korvikealkoholit? Milloin otettu? Millainen on yleisvointi? Onko ulkoisia vammaanmerkkejä?	
Itsetuhoisuus	Itsemurhayritys; Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Kontrolloimaton verenvuoto; Korkea riski vahingoittaa itseään; Merkittävä vammaanekanismi; Kielletty tulema arvioon (virka-apu, M1-arvio);	Itsemurha jatkuvasti mielessä; Selkeästi itsetuhoinen (ei pärjää verkoston tuella aamuun); M1-arvio; Merkittävä vammaanekanismi; Lievä kontrolloimaton vuoto; Voimakas ahdistuneisuus; Epäselvät tapahtumatiedot;	Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Itsemurha on ajottain mielestä; Ei merkittävää vammaa tms; Itsetuhoisuus, ei riski enään; Ei vaarallinen muille;	Päivittäisiä itsetuhoisia ajatuksia, ei riskiä käytöshäiriöstä tai vahingonteosta; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta, olemassa riittävä tukiverkko ja potilas voi omasta mielestä odottaa; Sairaudentunto ja hoitomyöntyvyys;	Kuolemaan liittyvät ajatukset, ei kuoleman toiveita eikä itsetuhoisuutta;	Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielentervestalo - Masennuksen omahoito, Epävakauden omahoito; Nuorten mielentervestalo - Vapaaksi viiltelystä;	Onko itsetuhoisia ajatuksia? Millaisia? Itsemurhayrityksiä? Tunnetilojen vaihtelu, poikkeava kommunikointi, itkuisuus, väsymys, ylikierrokset, alakuloisuus? Onko potilas yksin? Onko akuuttia kriisitilannetta elämässä? Onko päihteiden käyttöä?	
Muistimenetys	Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantason häiriö; Halvauksioireita;	Äkillinen muistimenetys; Peruselintoiminnan häiriö; Tajunnantason muutokset;			Muistisairauden selvittelyä ja diagnoosia varten;		Ikä? Oireileeko edelleen? Kuinka kauan kestänyt? Onko halvauksioireita/neurologisia oireita? Miten vaikeasti muisti mennyt? Lääkitys, lääke muutokset? Päihtet? Vammat?	

Psykoottiset oireet	Epäily akuutista psykoosista; Voimakas ahdistuneisuus ; Agressiivisuus ; Hoitokielteisyys; Valvontaa tai virka-apua vaativa delirium tai muu nopeasti kehittynyt sekavuus; Vaara vahingoittaa itseään tai muita; Selkeästi itsetuhoinen, vaikeasti psykoottinen/harhainen;	Epäily akuutista psykoosista+levottomuus, voimakas ahdistuneisuus, erikoinen käytös, aggressiivisuus, hoitokielteisyys; Harhaisuus ja muut psykoosioireet; Äkillisesti alkanut oudot aistikokemukset (näkö, kuulo, haju, tunto, maku); Itsetuhoisia ajatuksia; Ensipsykoosi, joka oireilunsa vuoksi ei voi odottaa virka-aikaa; M1-arvio; Vaara vahingoittaa muita;	Epäily akuutista psykoosista tai maniasta mutta potilas on yhteistyökykyinen ja pystyy jossain määrin hillitsemään käytöstään; Ei pärjää arkielämässä; Vaikea psykiatrinen tausta; Ahdistuneisuus; Levottomuus ; Vauhdikkuus/psyähtyneisyys; Pelokkuus; Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta;	Ei psykoottinen, yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta; Ahdistunut hoidossa oleva psykoosipotilas (dg ja hoitosuhde olemassa); Aistiharjoja ajoittain, pot hillitsee käytöstään ja pystyy arvoimaan tilannettaan; Kyky selvittää tuesta/opiskelusta on uhattuna;	Yksinkertaisia, yksittäisiä harjoja. Potilas ymmärtää etteivät harhat ole totta. ; Ei vaihutusta käytökseen tai toimintakykyyn;	Onko aggressiivinen? Vaaraksi muille?; Onko aikaan/paikkaan orientoitunut?; Onko sekavuutta tai harhaisuutta?; Onko paranoisia ajatuksia ja onko toiminut niiden vuoksi?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Vauhdikkuus/psyähtyneisyys?; Pelokkuutta?; Unettomuutta?;	
Sosiaalisten tilanteiden pelko				Sosiaalisista kontakteista luopuminen, eristäytyminen kotiin, asiat hoitamatta, paniikkioireita sosiaalisissa tilanteissa (kämmenet hikoavat, ahdistaa, sydän hakkaa, puutumista); Pelokkuus; Nukkuminen ja/tai ruokailu tuottaa vaikeuksia; Ei pärjää arjessa, työ/opiskelu uhattu;	Elämänlaatu heikentynyt; Pärjää arkielämässä ja töissä;	Satunnaisia, lieviä ongelmia. Ei vaikutu kykyyn selvittää arjessa. Normaali toimintakyky; Mielenterveystalo - Sosiaalisen jännittämisen omahoito	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
Traumaperäinen stressihäiriö			Akuutti traumaattinen kriisi; Stressitilanteesta (esim.kolari) ilmeneviä yleistyneen ahdistuneisuushäiriön fyysisiä ja psyykkisiä oireita sekä mahdollisesti mm. sosiaaliseen käyttäytymiseen tai mielialaan liittyviä erityisoiroita (muistojen uudelleen eläminen, trauman liittyvien asioiden välttely tai unohtaminen, keskittymishäiriöt, ylivilkkaus);				Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
R Hengityselimet							
Flunssa	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita, ks. Hengenahdistus); Nielemisvaikeus; Yleistilan lasku;		Korkea kuume (> 38,0 C) ja vain lievät hengitystieoireet (etsittävä muuta infektiota);	Pitkittynyt kuume (>38,0 C ja >5 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta);	Pitkittynyt yskä hengitystieinfektion jälkeen (astmatutkimukset);	Tyypilliset flunssaoireet (yskä, nuha, kurkkukipu ilman nielemisvaikeutta, kuume); Astmaattikon hoidon tehostaminen hengitystieinfektion yhteydessä;	Oireet ja niiden kesto; onko astma/COPD; yleistila; Hengitysvaikeus;
Hengenahdistus	Hengitystasaajuus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu; Yleistilan selkeä lasku; Hengenahdistus ja liittyy laskimotukokselle / keuhkoembolialle altistava tekijä (esim. immobilisaatio, syöpä, aiemmin sairastettu laskimotukos, todettu tromboosialttius); Allergiseen reaktioon liittyvä voimakas hengenahdistus;	Päivissä kehittynyt rasitushengenahdistus; Astmaattikko tai copd:n (pahenemisvaihe) eikä kotohoidon tehostus auta; Kuume ja hengenahdistus; Vammaan liittyy hengenahdistus; Rytmihäiriö ja hengenahdistus; Allergiseen reaktioon liittyvä lievä hengenahdistus; Epäily vierasesineistä hengitysteissä; Hengenahdistus makuuasennossa ja kevyessäkin rasituksessa (sisätiloissa kävely); Paniikkihäiriö, ei aiempaa diagnoosia tai hoitoa, vaikeat oireet;	Pitkittynyt mutta häiritsevä oireisto, yleistila on hyvä; Hengitystieinfektio-oireet ilman korkea kuumetta, ei perussairauksia ja lievä hengenahdistus; Pitkittyneet oireet, ei paheneva, yleistila hyvä; Hengenahdistus kohtalaisessa rasituksessa, levoissa vointi hyvä; Toistuva paniikkihäiriö / hyperventilaatio, kun diagnoosi tiedossa, yleisvointi hyvä;	Lievä hengenahdistus ajoittaisena; Astmadiagnoosi tiedossa, yleistila hyvä ja lääkkeet kotona olemassa; Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta; Pitkittyneet oireet ja ajoittain hengenahdistusta kovemmassa rasituksessa;	Lievät hengitystieinfektio-oireet ja yleistila hyvä; Paniikkihäiriöoire lievä ja hoito olemassa ;	Kuinka nopeasti hengenahdistus alkanut?; Onko muita oireita?; Hengitystasaajuus?; Vinkuuko hengitys?; Allergiat? Ihomuutokset?; Puhuuko lauseita ongelmitta?; Onko kuumetta?; Onko tapahtunut rintakehän vammaa lähiaikoina?; Onko perussairauksia? Onko aiemmin laskimoveritulppia tai keuhkoembolioita? Onko pitkää immobilisaatiota lähiaikoina? E-pillerit nuorella naisella?;	
Influenssa epidemia-aikana	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita); Tajunta alentunut; Ei jaksa nousta vuoteesta;	Hengenahdistus pienessä rasituksessa (sisätiloissa kävely); Ei kykene suoriutumaan normaaleista arkiaskeista kotona; Herää epäily muusta infektiosta (esim. keuhkokuume);	Kuume (> 38,0 C) ei laske lääkityksin; Oireet uudelleen pahentuneet; Rintapistos hengittäessä; Pitkittynyt kuume (> 38,0 C) >7 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta;			Tyypilliset influenssa-oreet epidemia-aikana, yleistila säilynyt hyvänä.;	Oireet (influenssan tyyppioireet ovat kuume, yskä, päänsärky ja lihassärky); Oireiden kesto; Hengitysvaikeus (hengästyminen pienessä rasituksessa tai jo levoissa/puhuessa); Yleistila (pystyykö suoriutumaan tavanomaisista arjen askareista kotona);

Nenän ja silvuonteloiden oireet	Voimakas nenäverenvuoto, joka ei tyrehydy sieraimia puristamalla; Jos epäilly, että nenän vierasesine voi olla paristo;	Näkyvä turvotus ja punoitus kasvoilla; Voimakas nenäverenvuoto, joka alkaa uudelleen, kun sieraimia ei puristeta yhteen; Vamman jälkeinen kirkas vuoto nenästä (Ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Nenän avomurtuma (ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Voimakas poski- tai otsasarjy, johon liittyy silmäoire;	Nenän vierasesine; Ylähengitystietulehdus, johon liittyy otsakipu; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja voimakas kasvojen kipu; Toispuoleinen poskikipu ja sarjy saman puolen ylähampaissa;	Lieväkin nenäverenvuoto, johon liittyy edeltävää tukkoisuutta ja/tai kipua; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja kasvojen paine; Suljettu nenämurtuma;	Limaisuus, tukkoisuus; Hajuaistin häiriöt; Ajoittainen, kotikonstein tyrehtyvä nenäverenvuoto;	Ylähengitystietulehdus ja paineen tunnetta poskissa; Nenäverenvuodon kotihoito-ohjeet: 1. Pysy rauhallisena. 2. Istu etukumaraan asentoon niin, että veri ei valu nieluun. 3. Tyhjennä nenä hyyttymistä niistämällä ja purista sieraimia yhteen nenän etuosasta vähintään 15 min. 4. Jääpala suussa tai niskaan asetettu jääpussi saattaa auttaa vuodon tyrehtymisessä. 5. Jos verenvuoto ei tyrehydy 15 min:n puristamisen jälkeen, on syytä lähteä lääkäriin. Istu kuljetuksen aikana etukumarassa asennossa.;	Antikoagulanttilääkitys? Onko kaksoiskuvia, näön hämärtymistä tai värinäön häiriöitä? Mahdollisen edeltävän vamman energia ja mekanismi
Nieluoireet ja kurkkukipu	Sisäänhengitysvaikeus ja voimakas kurkkukipu; Voimakas nielurisaleikkauksen jälkivuoto; Puuroutuva puhe ja huulten/kielen/suunpohjan turvotus; Niin voimakas kurkkukipu, ettei pysty nielemään sykeä;	Toistuvia, itsestään tyrehtyviä nielurisaleikkauksen jälkivuotoja; Oksentanut verta nielurisaleikkauksen jälkeen; Voimakas kurkkukipu ja kaulan alueen turvotus tai punoitus; Voimakas, kuumeinen (> 38,0 C) kurkkukipu ja yleistilan lasku; Voimakas kurkkukipu ja vaikeus kääntää päätä;	Nielemisvaikeus (nestekään ei mene alas) ilman hengitysvaikeutta; Epäily nielun vierasesineestä ilman hengitysvaikeutta; Nieleminen ei onnistu lainkaan, ei hengitysvaikeutta; Toispuoleinen kurkkukipu ja vaikeus avata suuta; Voimakas, toispuoleinen kurkkukipu; Voimakas, kuumeinen kurkkukipu ilman hengitysvaikeutta;	Vähitellen paheneva nielemisvaikeus ilman hengitysvaikeutta; Nielemiskipu ja kiinteä möykky kaulalla; Rasitukseen liittyvä sisäänhengitysvaikeus;	Käheys ilman hengitysvaikeutta tai flunssan jälkeen; Nielusta irtoaa pahanmakuisia proppuja;	Uvulan (pilkkuveli) turvotus; Särkylääkkeille reagoiva kurkkukipua ja flunssaoireet;	
Yskä	Hengitystajaus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu; Yleistilan selkeä lasku; Allergiseen reaktioon liittyvä voimakas hengenahdistus;	Voimakas, äkillisesti alkanut yskä ja epäily vierasesineestä; Yskä ja selkeä yleistilan lasku; Verta ysköksissä ja yleistilan lasku;	COPD-potilaalla yskä, kuume ja märkäiset yskökset; Yskä ja kuume (> 38,0 C) yli 3vrk;	Märkäiset yskökset, hyvä yleistila;	Pitkittyneet yskäoireet (viikkoja); Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta;	Hengitystieinfektion jälkeen kuivakka yskä voi kestää 1-3 viikkoa; Yskä yhdistettynä tyypillisiin flunssan oireisiin on vaaraton. Oireennukainen hoito tarpeen mukaan. ; Tyypillinen keuhkoputkentulehdus hoidetaan oireennukaisesti (kuiva yskä, ei kuumetta, kesto 1-4 viikkoa), antibioottihoido on todettu tehottomaksi ja haitalliseksi; Verenpainelääkitykseen liittyvä yskä (Kehittyy vain ACE-estäjillä); Astmaatikolla hoitavan lääkityksen tuplaus ja avaavan lääkkeen käyttö, PEF mittaus; Astmaatikolla ja COPD potilailla saattaa olla kortisonikuuri varalla, jonka aloitus annettujen ohjeiden mukaisesti; Tarvittaessa lääkärin konsultaatio.;	Oireiden kehitymisnopeus? Onko kipua rintakehän alueella? Samanaikaiset ylähengitystietulehdusoireet? Edellävät ulkomaanmatkat?
S iho							
Eläimen tai ihmisen purema	Potilas vaarassa; Runsaasti vuotava haava; Yleistila laskenut; Anafylaktinen shokki; Käärmeen purema ja yleisoireita;	Merkittävä puremahaava tai yleisoireita puremahaavan jälkeen; Vaurio saattaa yltää luuhun tai niveleen; Verisuoni-, hermo- tai jännevamma; Raaajojen veren- tai immunestekierron häiriöt; Purema kädessä, lähellä tekoniveltä, lähellä genitaaleja; Immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt); Kynn purema (alle 2vrk) ja laaja-alainen kudosturvotus; Suuren riskin haavat (lävistää ihon) mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokottussuoja; Purema johon ei liity peruselintoiminnan häiriöitä tai muita riskioireita;		Puhtaat/pienen riskin haavat - rokottussuoja mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokottussuoja;		Perusterveen pienet haavat ja nirhaumat: Ohjataan hyvä haavan huuhtelu ja seuranta, tarvittaessa rokottussuoja. ; THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä eläin on purrut? ; Kuinka laaja puremavamma ja minne purtu? ; Myrkyllisyys, tartuntataudit? ; Onko purema tapahtunut ulkomailla? ; Haavan ikä? ; Perussairaudet? Allergiat? Ikä? ; Lääkitys? ; Potilaan yleistila? ; Onko AK-lääkitys? ; Onko tetanus-rokote voimassa? ; Rabies-estohoidon tarve (ulkomailla tapahtuneet ja ulkomailla tuodun lisäksi puremat) ; Ihmissen puremista n. 10% infektoituu, koiran puremista 5-10% ja

	Henkeä uhkaava verenvuoto; Runsas verenvuoto, erityisesti jos käytössä antikoagulaatio-lääkitys; Irronnut raaja tai muu kehonosa; Lävistävä haava keuhassa; Avomurtuma;	Ompelua tai ilmausta vaativat haavat; Haavan ääresverenkierron vajuus; Haava, jossa jänne- tai hermovaurio epäily; Silmäluomen haava; Tulehtunut haava (jos yleisoireita kuten kuumetta, kipua haava-alueella, märkävuoto); Auennut vuotava/tulehtunut leikkaushaava (ensisijaisesti leikkaneeseen yksikköön); Tekonivel-leikkauksen jälkeinen haavainfektio/epäily; Vaginän vamma+vuoto (gyn); Veritapaturma, jos epäily HIV- tai B-hepatiitti-altistuksesta; Alipainehoitolaiteen ongelmat: Sidokset poistettava 2h:n sisällä; Pään haava päätynneellä tai antikoagulaatiolääkitystä käyttävällä;	Auennut leikkaushaava ja/tai yltyntyn haavakipu; Tulehtunut haava, YT hyvä; Jänneruptuura ilman haavaa; Rokottomaton tai puutteellinen rokottussuoja (Tetanus), vammaan yhteydessä;	Uusi säärinhaava (oireeton); Vanha säärinhaava, oireiden paheneminen; Akuutisti tulehtunut krooninen haava - yt hyvä; Auennut leikkaushaava (pieni); Pinnallinen haavainfektio; Tetanus-tehoste haavan jälkeen (ei tarvita haavahoitoa);	Ei infektoitunut krooninen haava; Haavahoidot, ompeliden/hakasten poistot; Työtä haittaavat vammojen jälkitilat (työterveys);	Ihorikot, nirhaumat; Lievä pisto, raapimisjäljet; Tetanus-rokotteen tarve (annetaan 1-3vrk:n sisällä vammasta jos tetanus voimassa. Rokottamaton tai epäselvä rokottussuoja -> annetaan rokotus päivityksellisesti); www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/haava); THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä haavan on aiheuttanut? Haavan koko? Pituus? Syvyys? ; Milloin haava on tullut? Missä kehonosassa? Millainen haava on? (esim. repaleinen, suora viilto, pisto, palkeenkieli); Vuotaako? Kuinka paljon? Liikkuuko raaja normaalisti? Onko haavassa vierasesineitä esim. hiekkaa? Saako poistettua? Miten on hoidettu? Onko tulehduksen merkkejä? ; Ihon kalpeus ja hikiisyys? Kipu? Perussairaudet? Allergiat? Ikä? Lääkitys? Potilaan yleistila? Onko AK-lääkitys? Onko tetanus-rokotus voimassa?;	
Hyönteisten tai punkin purema ja pisto	Anafylaksian oireita; Hyönteisten pisto kaulan tai kasvojen alueella ja turvotusta tai hengenahdistusta;	Paikallinen kova kipu ja turvotus; Aiemmin vakava reaktio, vaikka nyt oireeton;	Jos punkinpureman jälkeen esiintyy yleisiä infektiioireita ja/tai pureman ympärille ilmaantuu rengasmaisesti leviävää tarkkaraajaista punoitusta; Hyönteisen pisto ja voimakas paikallinen turvotus; Yleisoireita, kuten laaja-alainen ihottuma, mutta yleisvointi hyvä; Punkin poisto (jos ei onnistu kotona);	Punkin pureman jälkeisen hyväkuntoisen potilaan ihomuutoksen tarkistus; Epäily punkin aiheuttamasta migrans-ihottumasta tai ihomuutos pysynyt yli viikon;		Paikallisia hyönteisenpistoreaktioita voidaan hoitaa po antihistamiinilla ja hydrokortisonivoiteella, paikallishoito kylmällä; Punkin pureman jälkeen alueen seuranta vähintään viikon ajan, ab-hoito aloitetaan, jos pistosalueella on vielä viikonkin jälkeen selvä punoitava ihottuma; Raskaana olevien tulee seurata ihomuutoksia ja mahdollisia muita oireita punkin pureman jälkeen;	Mikä hyönteinen on purrut/pistänyt? Mihin purrut/pistänyt? Onko aiemmin tullut allergisia reaktioita? Perussairaudet? Allergiat? Ikä? Lääkitys? Potilaan yleistila?;	Muuttaisin muotoon pisto kaulan alueelle JA hengenahdistusta (turvotus pois)
Iho-oireet	Septinen taudin kuva (tulehtuneen alueen nopeasti kehittynyt turvotus, punoitus ja kipu, joskus rakkulointi ja sinerrys, voimakkaat yleisoireet ja sairauden tunne); Raju allerginen reaktio; Ihoreaktio, nokkosrokko, urtikaria jos hengenahdistusta, turvotusta hengitysteissä tai laaja-alainen; Nekrotisoiva faskiitti (ihon rakkulointi, voimakas turvotus näkyvää ihomuutosta laajemmalla alueella, ihon tunnottomuus ja voimakkaat yleisoireet); Epäily kaasukuoliosta (haavaa ympäröivä kudus turvonnut, kivulias, ritisee painettaessa, saattaa muodostaa kuplia ihoon);	Petekkiat ja infektiioireet; Bakteeriusuuepäily, johon liittyy yleisoireena kuumetta; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Isot rakkulat tai laaja-alainen rakkulointi; Merkittävä allergiatilasta; Vaikaa kutina (jatkuvaa, haittaa yöunta); Ihonalainen ilma; Kuolioepäily; Rokkoepäily, jos potilaalla immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt);	Tulehduksellisten iho-oreiden alkuarvio (esim ruusu), YT hyvä, ei kuumetta; Vyyruusu (toispuoleinen kipu+rakkulat); Kesävaikaa kutina (jatkuvaa, ei haittaa yöunta); Herpes (ihon ja limakalvon laaja rakkulointi, kuume, huonovointisuus, silmän oireet, kasvohalvauksioireet); Tuhkarokkoepäily; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Kivulias verenpurkauma kynnen alla; Vaikaeoireinen kynsivallintulehdus;	Kutina, ihottuma; Hautuneet varpaanvälit, taipet; Isot, kämmenen kokoiset mustelmat, poikkeavia tai uusia mustelmia spontaanisti/runsaasti; Kynsivallintulehdus; Päätät: hankalat oireet tai diagnnoosi epävarma; Kivuliat haurumat ja rakot; Kova kutina iholla (raskaana olevat,neuvola); Märkärupi (suurempi kuin peukalonpään kokoinen); Herpesrakkulat muualla iholla; Syyhytartuntaepäily; Sattialia karvaisilla alueilla; Tartuntatautirokko/-epäily;	Atooppisen tai kroonisen ihottuman pahentuminen; Näppylöiden, luomien ja kynsimuutosten arvio/poisto; Nopeasti kasvava tai värä muuttanut tai verta vuotava luomi, syvenevä muutos iholla (max 1-2vko); Toistuva herpes; Syyliät, molluskat, känsät mikäli itsehoitotuotteista ei ole apua;	Kroonisen ihottuman pahentuminen; Itsekseen ilmaantuneet mustelmat. Isot, kämmenen kokoiset poikkeavia -> Seuranta. (Tarvittaessa lääkityksen arvio virka-aikana, veronehennyslääkitys); Herpes (terveyskylä); Lieväoireinen kynsivallin tulehdus; Syyliät, molluskat ja känsät; Rokkotaudit tyypillisiin oirein; Syyhytartuntaepäily; Päätält tai epäily; Kihomadot;	Mitä oireita potilaalla on? Onko kuumetta? Milloin oireet ovat alkaneet? Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä? Onko ollut aiemmin vastaavaa? Kipua? Miten on hoidettu kotona? Toimiiiko sormi/varvas normaalisti? Päätält ja satiaiset: yksittäinen tartunta vai mahdollinen epidemia koulussa tai päiväkodissa. Epäilyttävissä tilanteissa ilmoitus alueen perusterveydenhuoltoon; Kts päätän hoito-ohjaus terveysportista; Rokkopotilaalla, huomioi eristystarve; www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/urticaria);	Näistä hätätilanne ainoastaan raju allerginen reaktio. Hoidetaan toki päivitystyksellä.
Paiseet ja patti	Yleistilan/tajunnantason lasku; Nopeasti ilmaantunut patti kaulalla ja hengitysvaikeus;	Aristava punoitava imusolmuke tai paise sekä kuume; Patti/paise ja hengitysvaikeus tai pää ei käänny (esim. kaulan, solisluun tai suun alueen patti); Kaulan äkillinen, kivulias, toispuoleinen turvotus (kaula-abskessiepäily);	Kuumottava, punoitava, kipeä patti/paise; Muut kuin kaulan alueen oireet/kivuliat paiseet;	Suurentuneet ja kasvavat imusolmukkeet tai imusolmukepaketti; Nopeasti ilmaantuneet kasvavat patit kaulalla ja soliskuopassa, ilman muita oireita;	Pienet kivuttomat, hitaasti kasvaneet patit; Lieväoireiset tai kivuttomat patit ja paiseet;	Infektioon liittyvät suurentuneet imusolmukkeet, pienenevät yleensä itsestään, voi seurata 2-3 viikkoa;		
Palovammat; HUOM! Ks. Fysiikaalisen tekijän haittavaikutus (lämpö, kylmä, aurinko, sähkö, paine)	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Kova, sietämätön kipu; Palokaasujen hengittäminen; Laajat, syvät palovammat; Sähköiskun aiheuttama palovamma, jos suurjännitteisempi ja/tai rytmihäiriöitä; Silmien kemialliset palovammat, laajat muun kehon kemialliset palovammat; Merkittävä monivamma; Lämpöhalvaus;	Epäily hengitystiepalovammasta; Tuoreet palovammat; Syvä palovamma; Sähköpalovammat; Kemialliset palovammat; Savualtistus; Silmän palovamma; Pinnallisetkin palovammat, jos kasvoilla, kaulalla, perineumissa tai kämmenissä/jalkapohjissa, genitaalialueella, nivelten alueella; 20% kehon pinta-alasta olevat selvästi pinnalliset palovammat; Yli 1%:n haavahoitoa vaativat vammat; Vähintään 2. asteen, joiden laajuus yli 5%;	Palovamma, johon ei liity peruselintoiminnan häiriötä tai muita riskioireita; Vähintään 2. asteen palovammat (alle 5%); Alle käden kokoiset pinnalliset 2. asteen palovammat; Alle 10% kehon pinta-alasta olevat pinnalliset palovammat; HUOM! kotohoito aloitettu/pystytään aloittamaan; Pinnallinen palovamma ja kipuongelma; Infektoitunut vanha palovamma;	Palovamman jälkiohoito; Vanha palovamma, kosmeettinen tai lievä toiminnallinen haitta; Työtä haittaavat jälkioireet palovammasta;	Lievät palovammat; Palovamman haavahoito; pääsääntöisesti 1. asteen palovamman voi hoitaa kotona (pelkkä punoitus/kipu, ei rakkuloita). Poikkeuksena kasvojen ja koko kehon 1. asteen palovammat; Terveyskylä: pinnallinen palovamma;	Syntymekanismi ja altistus aika? (liekki, kuuma vesi tai muu neste, emäs/happo, sähkö); Missä palovamma on? Palovamman syvyys ja laajuus; Onko hengittänyt savua/palokaasuja? Onko nivelissä? Milloin palovamma tullut? Millaista ensiapua saanut? Kivun arviointi (VAS-asteikko); Vamman laajuus: (kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%); Vamman aiheuttaja?;		
T Aineenvaihdunta, umoitivts la ravitsemus								

Diabetes	Yleistilan romahdus; Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö;	Oireinen hyperglykemia ; Ketoasidoosiepäily (oksentelu, vatsakipu, yleistilan lasku, veren ketoaineet yli 1,5 mmol/l); Oksentelu ja yleisvointi heikentynyt. Epäily tuoreesta diabeteksestä, akuutisti oireinen (vs >20); Lilän iso insuliiniansos; Ennestään DM 1/DM 2 ja verensokeri > 20, akuutisti oireinen; Insulinipumpun toimintahäiriö, joka ei korjaannu infuusiokanyylin ja -letkun (infuusioputken) tai insuliinisäiliötä vaihtamalla ja varajärjestelmään eli monipistoshoittoon siirtyminen ei mahdollista.	Epäily tuoreesta diabeteksestä, vähäoireinen (verensokeri 15-20); Insuliinireseptin uusinta.	Oksentelua ajoittain; Oireet kestäneet vuorokausia; Ennestään DM 2 ja verensokeri >20, vähäoireinen;	Kannanotto diabeteksen jatkohoitoon; Oireeton hyperglykemia; Epäily 2. tyypin DM puhkeamisesta; Ennestään DM 2 ja verensokeri >20, ohjauk; Verensokerin heittäly;	Tulehdukset ja stressihormonit; Hyperglykemia, oireeton;	Korkean verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oireita kotona?; Lääkitys? Metformiini ja sokerin/glukoosin poistajat eli SGLT2-estäjät pitää tauottaa akuutin sairauden ajaksi. Ne altistavat lakttaatti-/ketoasidoosille.
Matala verensokeri	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Tajunnantason häiriö, omahoidosta huolimatta;	Hypoglykemia henkilöillä, joilla ei ole diabetesta; Alhainen verensokeri yhdessä peruselintoiminnan häirön kanssa; Insuliinilannostus; Toistuva tai muuten sairaalahoitoa vaativa hypoglykemia; Insuliinihoito DM ja oksentelu;			Toistuvien hypoglykemioiden selvitys;	Hoidettu hypoglykemia tai lievä koti-insuliinin virheannostelu potilaalla, joka pystyy syömään ja kotona mahdollisuus seurantaan;	Matalan verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oireita kotona;
Kuivuminen	Vakava peruselintoiminnan häiriö tai tajunnantason häiriö; Lämpöhalvauk;	Kuivuminen ja peruselintoiminnan häiriö; Kuivunut, monisairas potilas; Lämpö sairauden/ uupumuksen riski; Voimakas oireinen vatsatauti (oksentelu/ripulointi) jatkuvaa ja pitkäaikaista) ja siitä seurannut kuivuminen;	Oireinen, lyhytaikainen vatsatauti ja siitä seuranneet kuivumisoireet;			Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnan häiriötä tai muita riskioireita	Pääasiallinen oire/valva?; Milloin oireet alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten oireita on hoidettu kotona?; Virtsan määrä?; Lääkitys? Metformiini ja sokerin/glukoosin poistajat eli SGLT2-estäjät pitää tauottaa vakavan sairauden ja kuivumisen yhteydessä
U Urologia							
Virtsausongelmat		Virtsauampi, katetroitunut, virtsa ei kulje / ei saa itse katetroitua; katetri- ja cystofixongelmat; virtsassa runsaasti kirkasta vettä tai hyytymiä, yleistilan lasku; Virtsatiekivi; Kuumeleiva virtsatieinfektio-oireinen (= pyelonefriitti); Virtsatieinfektio-oireiden lisäksi selkikipu; Virtsan valua koko ajan uutuena oireena;	Raskaana olevien, diabeetikoiden, munuaissairaiden ja miesten ei-kuumeinen virtsatieinfektio; Muut virtsakatetri-ongelmat; Akuutti, vahvasti oireita aiheuttava virtsatieinfektio; Terveiden naisten oireinen virtsatieinfektio ilman kuumetta; Makroskooppinen verivirtsaisuus;		Virtsan lähtövalkeus; Tiheentynyt virtsaamisen tarve; Alkuvuon oireeton verivirtsaisuus ; Toistuvien virtsatieinfektio-oireiden jatkotutkimuksen järjestäminen; Pitkäaikaiset eturauhassalvauk; Pitkäaikainen virtsankarkailu;	Tyypillinen naisen rakkotulehdus hoidetaan haastattelun perusteella, ikä 18-65v Käypä hoito –suositus: haastattelukaavake virtsatieinfektio-oireiden hoitoon; Reseptipyyntö päivystävälle YLE-lääkärille; Muistuta potilasta, että oireiden häviäminen voi kestää yli 3 vrk lääkityksen aloittamisesta; Ohjeista potilas ottamaan yhteyttä, jos oireet eivät helpota tai pahenevat 4 vrk:ssa tai oireet uusiutuvat;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/valva?; Milloin oire on alkanut?; Milloin on potilaan yleisvointi?; Tihentynyt virtsaamistarve?; Kivelly virtsassa?; Alaseka, alavatsakipu?; Vettä virtsassa?; Tyhjenekö rakkio?; Onko kuumetta?; Onko katetri?; Muita oireita? (esim. vanhuksilla jalatunneus); Onko vastaavaa oireita ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Onko yrittänyt juoda runsaasti? (di-määrä); Onko otanut jotain lääkkeitä? (kipu- ja kuumelääkkeet); Perussairaudet ja lääkitys? ; Onko krooninen VTI, tai estolääkitys käytössä?; Allergiat? ; Potilaan ikä; Missä vaiheessa kuukautiskierto?; Onko sukupuolitaudin mahdollisuutta?;
W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu							
Raskaana olevan vatsakipu tai verenvuoto	Runsas verenvuoto ja yleistila romahtanut; Voimakas ponnistamisen tarve; Lapsiveden meno alle 36 raskausviikolla (kuljetus makuulla); Lapsi tai napanuora näkyvä; Lapsi on syntymässä/syntynyt; Supistukset alle 8 min välein ja aiempi nopea synnytys; 20 raskausviikon jälkeen emätinverenvuoto ja vatsakipu/kuume; 20 raskausviikon jälkeen runsas emätinverenvuoto;	Alkuraskauden (< 12 raskausviikkoa) - verenvuoto ja kova kipu; Raskausviikoilla 12-20 emätinverenvuoto ilman muita oireita; Synnytyksen jälkeinen (<6vk) runsas verinen vuoto; Synnytyksen jälkeinen (<6vk) kova alavatsakipu tai kuume;	Raskausviikoilla 12-22 lievä emätinverenvuoto ilman muita oireita; Raskausviikon 22 jälkeen lievä vatsakipu (ei vaadi kipulääkitystä) eikä emätinverenvuotoa;	Epäily raskaudesta;		Potilaan tulee kaikissa alkuraskauden verenvuodoissa tehdä raskaustesti (apteenista tai kaupasta saatava) 4 viikon päästä keskenmenosta/verisestä vuodosta. Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos se on positiivinen.; Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos vuoto pitkä (yli 2-3 viikkoa) tai tulee infektiioireita; Raskaana oleville on annettu yhteystiedot suoraan synnytyslääkärin raskausajan ongelmien sekä synnytyksen käynnistymisen varalle, puhelun ohjauk näihin palveluihin herkästi;	Monesko raskausviikko?; Onko kaikki sujunut normaalisti? (Eteisistukka, perätila, monisikiöraskaus); Onko aiempia raskauksia/ synnytyksiä?; Onko supistuksia ja kuinka tiheästi?; Onko ponnistamisen tarvetta?; Milloin vuoto on alkanut?; Onko vuoto jatkuva?; Vuodon laatu ja määrä? Hyytymät?; Onko vatsan alueelle kohdistunut vammaa?; Perussairaudet ja lääkitys? Verenohennuslääkitys?; Allergiat?; Veriryhmä;
Raskauspahoitointi	Heikentynyt yleistila;	Hankala raskauspahoitointi, johon liittyy painonlasku;		Hyvä yleistila;			
X/Y Naisen sukuelimet sisältäen rinnan / Miehen sukuelimet sisältäen rinnan							

Sukuelinten kipu tai oire		Urogenitaaliset traumat; Priapismi (jatkuva erektio); Parafimioosi (esinahka jäänyt taakse); Äkillinen kiveskipu; Turvonnut/kipeä kivespussi; Kohdunulkaisen raskauden epäily (kova vatsakipu +/- hartiakipu) alle 12 raskausviikkoa; Pikkulantion tulehdusepäily: alavatsakipu, suttuinen valkovuoto, kuume; Nivustyrä; ks. vatsakipu;		Toistuva hiivan aiheuttama kutiseva emätintulehdus; Uimakalvojen haurastuminen ja kutina, kirvely; Ehkäisyasiat; Raskauden keskeytys; Sukupuolittautiepäily; Eturauhastulehdusepäily;		Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Sukupuolitaudit		Haavat genitaalialueella (miehet ja naiset), jos kuumetta tai päänsärkyä tai voimakasta kipua haava-alueella tai virtsaamisvaikeutta (primääri genitaalierpes); Märkäinen eritevuoto miehen urethrasta (vaikaeoireinen gc tai klamydia); Alavatsakipu, jos voimakas tai siihen liittyy kuumetta tai virtsaamisvaikeutta tai runsas poikkeava eritevuoto vaginasta (vaikaeoireinen gc tai klamydia); PrEP tarve (suuren riskin HIV-tapahtuma, lääkityksen tarpeen arvio on kiireellinen);	Klamydia tai tippuriepäily joko kumppanin taudin perusteella tai lievät oireet; Lievät genitaalahaavat tai lievä kirvely ilman yleisoireita (lievä tai uusia genitaalierpes, hiiva, bakteerivaginoosi); Kuppaepäily (iho-oireet, kumppanin perusteella tutkiminen, poikkeava laboratoriolöydös);	Kondylooma (hoito ja epäily); Seksitaudin poissulku testamalla (klamydia, gc, HIV, kuppa), oireeton; Herpesiäkeresepitin uusiminen; Genitaalialueen ihosairauden epäily; PrEP - lääketarpeen arvio;	Klamydian ja tippurin poissulku virtsasta ja vaginasta kotitestillä; Oikeaan hoitopaikkaan ohjautuminen oikea-aikaisesti;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Z Sosiaaliset ongelmat						
Pahoitpity	Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehitymisestä; Väkivallan uhka; Perheväkivalta (Lastensuojelu); Tuore pahoitpity	Kaikki, joiden oireet/vammat vaativat päivystyksellistä hoitoa (esim. korkea vammaenergia, haavat, murtumat, hampasmammat, huomattavat turvotukset tai hematoomat); Pahoitpityvammojen arviointi; Sosiaalipäivystys; Lasten-/vanhustensuojeluhoitoitus; Kriisin hoito; Turva-arvio	Pinnalliset ihonaarmut, hankaumat ja mustelmat; Rikosilmoituksen vaadittava lääkärintlausunto ja ei yöllistä hoitoa vaativia vammoja, HUOM! Sosiaalipäivystyksen kriisin hoito- ja turva-arvio, jos potilas jää kotiin yksin	Pahoitpityn jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voinnissa	Ensiapuohjeet oireisiin; Poliisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuollossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen hoito Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117	Mitä on tapahtunut? Miten? Koska?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Vammamekanismi? Vammaenergia? Millä lyötiin?; Millainen yleisvointi on?; Millaisia oireita? Koska alkanee? Ovatko muuttuneet?; Onko ommeltavia haavoja? Muita vammoja? Murtuman epäilyjä?; Onko vammoja kasvojen alueella? Onko kasvojen luut symmetriset?; Onko hengitysvaikeuksia? Kulkeeko ilma molemmista sieraimista (jos iskuja kohdistunut nenään); Onko nenäkuorikko suorassa? Onko turvotusta nenässä?; Onko psyykkisen avun tarvetta?; Onko potilas perheellinen? Onko alaikäisiä lapsia? Perheväkivaltaa?; Onko potilas tietoinen, kuinka hänen tulee toimia juridisesti?; THL:n ohje kirjaamisesta väkivallatapauksissa
Raiskaus		Jos potilas ei halua tehdä rikosilmoitusta, ohjataan uhri päivystykseen henkistä tukea, vammojen varalta tehtävää kliinistä tutkimusta sekä sukupuolittautinäytteiden (sukupuolitaudit, hepatiitit, hiv) ottoa ja kontrollien ohjelmoinista varten; HUOM! Alle 18-vuotiaista tehdään aina lastensuojeluhoitoitus ja ilmoitus tapahtuneesta poliisille, vaikka lapsi tai omaiset eivät halua isänsä tehdä rikosilmoitusta. ; Sosiaalipäivystys kriisituen järjestämistä varten;			Poliisilta voi pyytää poliisin tukihenkilöksi potilaalle rikosilmoituksen tekemiseen ja jatkotutkimuksiin; Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117;	Milloin ja missä teko on tapahtunut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Vamman merkit?; Onko rikosilmoitusta tehty?; Perussairaudet ja lääkitys?;
Kriisit, esim. perheenjäsenen/läheisen menehtyminen		Yhteys sosiaali ja/tai kriisipäivystykseen;			https://www.mielenterveystalo.fi/ruoret/tietoa_mielenterveydesta/mielenterveyden_vahvistaminen/Pages/kuinka_selvitydyn.aspx ; ~ https://www.terveyskyla.fi/avotalo/apua-ja-tukea/sairastuminen-ja-kriisi/kriisin-vaiheet ;	Perusarjesta selviytyminen (nukkuminen, syöminen); Sosiaaliset kontaktit (tuki itselle/muille perheen jäsenille, lapsille); Onko perheessä alaikäisiä lapsia (perheen pärjääminen arjessa);
Sosiaaliturvaan liittyvät asiat				Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;		
Yksin asuminen (kotona pärjääminen)	Asiakas on vaaraksi itselleen, esim muistisairauden paheneminen, eksyminen, ulos jääminen;	Asiakkaalla pelko kotona pärjäämisestä, mikä aiheuttaa muiden palvelujen runsaan/toistuvan käytön; Asiakkaan kotona pärjäämistä (perustarpeet) ei voida turvata seuraavaan arkipäivään;		Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;	https://www.terveyskyla.fi/ikatalo/ikantymeele/koti-ja-asuminen ;	Miksi asiakas/läheinen kokee että asiakas ei pärjää kotona?; Asiakkaan asumismuoto, kerrostalo, omakotitalo? Lämmitys, vesi?; Liikkuminen?; Ruokailu?; Kotiin vietäviä palveluja käytössä?; Turvallisuutta uhkaavat tekijät?; Sosiaaliset kontaktit?;

Kuopiossa raiskauksen uhrin ohjataan SERI-keskukseen, ei pää ystykseen, samoin HUS alueella.

A Yleiset ja epämääräiset

Allergia/allerginen reaktio

Fysikaalisen tekijän haittavaikutus (lämpö, kylmä, aurinko, sähkö, paine)

Kemikaalialtistus

Myrkytys lääkkeistä tai muista kuin päihdeaineista

Äkillinen sekavuus

Syöpätaudit

Toimenpiteen tai hoidon jälkeinen komplikaatio

Vammapotilas

Verenohennushoito

Vierasesine

D Ruoansulatus

Kasvovamma, hammastapaturma

Hammaskipu, turvotus

Leukakipu, alaleuan liikerajoitus

Haava suussa, verenvuoto

Hampaiden, proteesien, kojeiden lohkeamat/ rikkoutumat

Keltainen (ikteeninen) potilas

Närästys

Oksentelu

Ripuli ja ummetus

Vatsakipu

Verenvuoto peräsuolesta

F Silmä

Silmäoireet

H Korva

Korva- ja kuulo-oireet

K Verenkierto

Rintakipu

Raajaturvotus

Rytmihäiriö

Verenpaineen ongelmat, korkea verenpaine

Verenpaineen ongelmat, matala verenpaine

L Tuki- ja liikuntaelimet

A92

A88; A88.1; A88.2; A88.3; A88.4

A03

A84; A86

A05; A06; A07

A79

A87

A80

A91

D79; F76; R87; S15

D19; D20; N80; L07

D19

L07

D19; D20

D19

D13

D03

D09; D10; D14

D11; D12

D01; D02

D15; D04

F01; F03; F05

H01; H02

A11

K07

K04; K05

K29; K85

K29

Kyljen ja rintakehän kipu	L04; L05; L18
Niska- ja hartiakipu	L01; L02; L18
Raajojen vammat	L08; L09; L10; L11; L12; L13; L14; L15; L16; L17; L18
Raajakipu ja muut raajaoireet	L08; L09; L10; L11; L12; L13; L14; L15; L16; L17; L18; N06
Selkäkipu	L02; L03; L18
N Hermosto	
Aivoverenkierron häiriön epäily	N18; N06
Humaus tai pyörtyminen	N17
Kasvojen kipu tai oire ilman edeltävää vammaa	N03; N18
Kouristelu	N07
Näköhäiriöt	N18
Pään vamma	N80
Päänsärky	N01
Tajunnan häiriöt	A07; N18; N19
P Mielenterveys	
Ahdistuneisuus	P01
Alkoholin ja päihteiden avokatkaisu ja vieroitusoireet	P15; P18; P19
Elämänkriisi, masentuneisuus, unettomuus, väsymys	P02; P03; P29
Intoksikaatio päihdeaineista	P15; P18; P19
Itsetuhoisuus	P77
Muistinmenetys	P20
Psykoottiset oireet	P29
Sosiaalisten tilanteiden pelko	P29
Traumaperäinen stressihäiriö	P02; P29
R Hengityselimet	
Flunssa	R74
Hengenahdistus	R02
Influenssa epidemia-aikana	R80
Nenän ja sivuonteloiden oireet	R09; R06
Nieluoireet ja kurkkukipu	R21
Yskä	R05; R24
S Iho	
Eläimen tai ihmisen purema	S13
Haavat	S18

Hyönteisten tai punkin purema ja pisto	S12
Iho-oireet	S01; S02
Paiseet ja patit	S10
Palovammat	S14
T Aineenvaihdunta, umpieritys ja ravitsemus	
Diabetes	T89; T90; A91
Matala verensokeri	T87; A91
Kuivuminen	T11
U Urologia	
Virtsausongelmat	U01; U02; U06; U08; U71
W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu	
Raskaana olevan vatsakipu tai verenvuoto	W03
Raskauspahoinvointi	W05
X/Y Naisen sukuelimet sisältäen rinnan / Miehen sukuelimet sisältäen rinnan	
Sukuelinten kipu tai oire	X01, X12; X14; X16; X21; X29; Y01; Y02
Sukupuolitaudit	X29; Y29
Z Sosiaaliset ongelmat	
Pahoinpitely	Z25
Raiskaus	Z25
Kriisit, esim. perheenjäsenen/läheisen menehtyminen	Z15; Z19; Z29
Sosiaaliturvaan liittyvät asiat	Z08; Z29
Yksin asuminen (kotona pärjääminen)	Z03; Z29
Muut	
Eloton	K98
Kuollut	A96